

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Evidence obyvatel v praxi ČR

Kristýna Novotná

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Kristýna Novotná

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Evidence obyvatel v praxi ČR

Název anglicky

Practice of resident evidence in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je popis problematiky evidence obyvatel, vysvětlení běžně používaných pojmů, seznámení s legislativou, základními registry a dalšími informačními systémy nejčastěji užívanými při výkonu evidence obyvatel. Dále je práce zaměřena na současný způsob vedení evidence obyvatel na Městském úřadě ve Spáleném Poříčí, popis nejčastěji prováděných úkonů a aktualizace dat v evidenci obyvatel.

Metodika

1. Analýza a teorie

- shromáždění podkladů pro zpracování zadané práce
- analýza právních předpisů a odborné literatury
- vypracování teoretické části práce

2. Aplikace v konkrétním případě

- získání podkladů pro praktickou část
- analýza získaných informací a dosavadních zkušeností

3. Poznatky a případná doporučení

- vyhodnocení získaných informací a návrhy ke zlepšení systému

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

občan ČR, evidence obyvatel, trvalý pobyt, zákon o evidenci obyvatel, informační systém evidence obyvatel, základní registry

---

Doporučené zdroje informací

Další literatura a odborné články po konzultaci s vedoucí BP
Zákon č. 128/2004 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 500/2000 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Mgr. Ivana Hájková

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2015

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 02. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Evidence obyvatel v praxi ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 07.03.2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé práce paní Mgr. Ivaně Hájkové za její cenné rady a veškerou pomoc při tvorbě bakalářské práce. Dále děkuji své rodině za podporu v průběhu celého mého studia.

Evidence obyvatel v praxi ČR

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou evidence obyvatel v praxi České republiky. Teoretická část vysvětluje základní pojmy, které souvisí s evidencí obyvatel. Popisuje vývoj právní úpravy související s evidencí obyvatel od roku 1948 do současnosti. Významná část je zaměřena na orgány vykonávající správu na úseku evidence obyvatel a na hlavní činnosti vykonávané dle zákona o evidenci obyvatel. V praktické části jsou analyzovány jednotlivé činnosti v praxi Městského úřadu Spálené Poříčí, obce s pověřeným obecním úřadem. Na základě praktických zkušeností autorky jsou popsány problémy, se kterými se lze při výkonu agendy evidence obyvatel setkat. V závěru praktické části jsou navržena možná řešení těchto problémů, která by vedla k efektivnějšímu postupu dané problematiky.

Klíčová slova: občan ČR, evidence obyvatel, trvalý pobyt, zákon o evidenci obyvatel, informační systém evidence obyvatel, základní registry

Practice of resident evidence in the Czech Republic

Summary

This graduate work talks about problematic of evidence of inhabitants in Czech Republic practise law. The theoretic part explains the primary concepts, which are associated with evidence of inhabitants. It describes a development of legislation related with evidence of inhabitants since 1948 till present. The important part deal with state administration bodies and the major activities consistent to law of evidence of inhabitants. At the practic part, there are analyzed individually activities in case of evidence in Spálené Poříčí. Thanks to practise experience of the writer, we can read the real problems from problematic of evidence of inhabitants. At the end of this work, there are proposed resolutions of this problems, which can head to more effective procedur.

Keywords: resident of Czech Rebulic, resident evidence, permanent residence, law of evidence of inhabitants, information systém of evidence of inhabitants, basic registers

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	12
3.1 Veřejná správa, státní správa a samospráva	12
3.2 Legislativa na úseku evidence obyvatel	13
3.2.1 Vývoj právní úpravy po roce 1948	13
3.2.2 Současná právní úprava	15
3.2.3 Vysvětlení základních pojmů.....	16
3.3 Orgány vykonávající správu na úseku evidence obyvatel	18
3.3.1 Ministerstvo vnitra.....	19
3.3.2 Krajský úřad.....	19
3.3.3 Obecní úřad obce s rozšířenou působností	19
3.3.4 Matriční úřad.....	19
3.3.5 Ohlašovna	20
3.3.6 Soud prvního stupně	20
3.4 Hlavní činnosti vykonávané dle zákona o evidenci obyvatel	20
3.4.1 Poskytnutí údajů z informačního systému evidence obyvatel	20
3.4.2 Zprostředkování kontaktu	21
3.4.3 Místo trvalého pobytu – změna, zrušení a ukončení	22
3.4.4 Doručovací adresa – zápis, změna a zrušení.....	24
3.4.5 Rodné číslo, jeho přidělení, změna, ověřování, osvědčování a potvrzení změny	25
3.5 Informační systémy využívané pro evidenci obyvatel.....	28
3.5.1 Základní registry	28
3.5.2 Informační systém evidence obyvatel.....	33
3.5.3 Vlastní agendové informační systémy a přístup k referenčním údajům...	34
3.5.4 Aktualizace údajů v evidenci obyvatel	35
4 Vlastní práce	36
4.1 Charakteristika města Spálené Poříčí.....	36
4.2 Agenda evidence obyvatel Městského úřadu Spálené Poříčí.....	37
4.2.1 Provádění činnosti dle zákona o evidenci obyvatel	38
4.2.2 Evidence obyvatel Městského úřadu Spálené Poříčí	43
4.3 Aktualizace evidence obyvatel.....	44

5 Poznatky a jejich vyhodnocení.....	46
5.1 Zásadní poznatky a návrhy jejich změn	46
5.2 Novela zákona o evidenci obyvatel účinná od 01.01.2016.....	48
6 Závěr.....	50
7 Seznam použitých zdrojů	51
8 Přílohy	53

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Fungování systému základních registrů.....	29
Obrázek 2 - Návrh řešení připojení matrik, ohlašoven (obcí I a II), obcí III, soudů, krajských úřadů k Evidenci obyvatel.....	33
Obrázek 3 - Znak města Spálené Poříčí.....	36
Obrázek 4 - Vlajka města Spálené Poříčí	36

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Počet obyvatel podle části obce ke dni 31.12.2015.....	37
Tabulka 2 - Přihlašování k trvalému pobytu ve Spáleném Poříčí.....	40
Tabulka 3 - Počet občanů se zrušeným místem trvalého pobytu ve správním řízení.....	41

1 Úvod

Evidence obyvatel je nepochybně vnímána jako jedna ze součástí tzv. vnitřní správy. V evidenci obyvatel se vedou údaje o občanech České republiky, osobách, které pozbyly státní občanství České republiky a o cizincích, kteří jsou vazební osobou, tedy matkou, otcem, popřípadě jiným zákonným zástupcem, manželem, registrovaným partnerem nebo dítětem občana. Problematika evidence obyvatel je komplexně upravena zákonem č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

Oblast evidence obyvatel spadá do oblastí přenesené působnosti, neboť se jedná o státní správu. Jde o záležitosti, u kterých je jejich jednotný a precizní výkon v rámci celého státu nezbytností. Proto jsou také osoby pověřené výkonem této agendy podrobovány různým zkouškám odborné způsobilosti. Neznalost dané problematiky, tedy zákona o evidenci obyvatel a s ním souvisejících právních předpisů, by mohla mít negativní důsledky pro fyzické osoby, což by v konečném důsledku mohlo vést ke zbytečným přezkumným řízením.

Evidence obyvatel má poměrně dlouhou historii a svůj význam si podržela i v podmínkách moderního státu. Představuje nejen určitý základ pro veškeré činnosti státu a územních samosprávných celků, ale i pro občany samotné.

Téma této bakalářské práce bylo zvoleno, vzhledem k tomu, že evidence obyvatel je stále aktuální oblastí, která se dotýká každého člověka a provází ho celým životem. Název této bakalářské práce zní „Evidence obyvatel v praxi ČR“. O výběru tohoto tématu rozhodlo i to, že autorka je úředníkem odboru správního a sociálního v obci s pověřeným obecním úřadem. Hlavní náplní její práce je matriční agenda a s ní úzce související evidence obyvatel. Autorka tak může vnést do své bakalářské práce především aktuální a cenné poznatky z její odborné praxe.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je popis problematiky evidence obyvatel z teoretického pohledu i aplikační praxe a posouzení hlavních problémů a úskalí, se kterými se potýkají nejen pověřeni zaměstnanci, ale i samotní občané.

2.2 Metodika

Teoretická část je vypracována na základě studia odborných publikací a rozboru právních předpisů. Vzhledem k rychlému vývoji technologických postupů evidence obyvatel bude teoretická část zaměřena z velké části na současnou platnou právní úpravu a internetové zdroje.

V první kapitole byla sepsána teoretická základna pro pochopení dále popisované problematiky. V podkapitolách je rozčleněna veřejná správa na státní správu a samosprávu. Dále jsou vysvětleny základní pojmy a popsán vývoj právní úpravy po roce 1948 až do současnosti. V následující podkapitole je významná část věnována vymezení orgánů vykonávající státní správu na úseku evidence obyvatel a hlavní činnosti vykonávané dle zákona o evidenci obyvatel. S výkonem těchto činností souvisí informační systém evidence obyvatel a základní registry, na které je tato pozornost také zaměřena.

V praktické části autorka popisuje jednotlivé úkony agendy evidence obyvatel v praxi Městského úřadu ve Spáleném Poříčí. Zaměřuje se na jednotlivé problémy a úskalí, s nimiž se při výkonu této agendy správní orgány setkávají. Pro tyto poznatky v závěru práce navrhuje možná řešení.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejná správa, státní správa a samospráva

Veřejnou správou se rozumí správa veřejných záležitostí. Je realizovaná jednak jako projev moci ve státě (ve formě státní správy) a jednak jako činnosti samosprávné. Veřejná správa je zabezpečována orgány veřejné správy především formou podzákonné činnosti (vydávání vyhlášek a nařízení) a nařizovací činnosti (vydávání jednostranných právních aktů - správních rozhodnutí). Veřejná správa je tedy charakteristická tím, že je vykonávaná na základě zákonů a ostatních právních předpisů vydaných k jejich provedení.¹

Veřejnou správu členíme na státní správu a samosprávu. Orgánem státní správy je stát (vláda, ministerstva, dále např. policie, finanční úřady, katastrální úřady apod.). Orgánem samosprávy je veřejnoprávní korporace, kterou členíme na územní (obce a kraje), zájmovou (spolky) a profesní (komory). Tyto uvedené orgány vykonávají mimo samosprávy i státní správu, pokud na ně byla zvláštním zákonem přenesena.

Působnost obce rozlišujeme na **samostatnou působnost** (samosprávu) a **přenesenou působnost** (státní správu), které musí být při výkonu funkce důsledně rozlišovány.

Samostatná působnost obce je definována především v samotném zákoně o obcích² a zahrnuje všechny náležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o výkon přenesené působnosti nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy. Samostatnou působnost obce pak rozšiřují další zákony. Rozsah samostatné působnosti je pro všechny obce stejný bez ohledu na to, jde-li o obec s několika desítkami obyvatel nebo milionovou metropolí. Důvodem je skutečnost, že právo obcí na samosprávu je ústavním právem zaručeným všem obcím stejně a mezi obcemi tedy musí existovat naprostá rovnost

---

¹ Tomanová, J., Schelle, K. a kolektiv. *Právní nauka pro školy i praxi*, Praha: Eurolex, 2004. 49 s. ISBN 80-86432-78-5

² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

(tak jako nemá jeden občan více volebního práva než jiný občan, tak ani jedna obec nemá více samosprávy než jiná). Ve své samostatné působnosti se obec a její orgány řídí jen zákony a jinými právními předpisy.³

Podstata činnosti obecního úřadu spočívá především ve výkonu přenesené působnosti obce (výkonu státní správy delegované ze státu na obec). Obecní úřad vykonává přenesenou působnost, která je obci svěřena, ale s výjimkou té, kterou zákon přiznává jinému orgánu obce (§ 109, odst. 3, písm. b) obecního zřízení). Přenesenou působnost mohou vykonávat zastupitelstvo obce (vydává nařízení obce v takových obcích, kde se nevolí rada), rada obce (vydává nařízení obce), starosta (například některé úkoly v oblasti organizace voleb či v oblasti krizového řízení), zvláštní orgány obce (např. přestupková komise) anebo komise rady, které byla svěřena přenesená působnost v určitých věcech (§ 122 odst. 2, obecního zřízení).⁴

3.2 Legislativa na úseku evidence obyvatel

3.2.1 Vývoj právní úpravy po roce 1948

V období let 1948 - 1989 bylo vydáno několik zákonů zabývajících se evidencí obyvatel. V tomto období byl sčítáním lidu a evidencí obyvatel pověřen Státní statistický úřad (vytvořený v roce 1951). Významným právním předpisem z tohoto období je zákon č. 52/1949 Sb., o hlášení obyvatelstva a o povolování pobytu cizincům.⁵

Dle tohoto zákona⁶ měl každý povinnost nahlásit úplně a pravdivě ohlašovně jakoukoli změnu pobytu v obci s vedlejšími ohlašovacími údaji. Pobytem se chápal jak pobyt trvalý (stále bydliště), tak pobyt přechodný (dočasný pobyt mimo místo stálého bydliště). Ohlašovnou byl místní národní výbor i orgán veřejné bezpečnosti. Tento zákon také stanovoval ubytovatelům (tj. vlastníkům budovy, nájemníkům, provozovatelům ubytovacího zařízení) určité povinnosti. Ubytovatelé byli například povinni kontrolovat,

³ Černohorský, J., *Příručka člena zastupitelstva obce*, Praha: Tiskárna ministerstva vnitra p.o., 2002. 17 s.

⁴ Pravomoci obecního úřadu, Moderní obec [on-line].2012. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/pravomoci-obecniho-uradu-2/> [cit. 20.12.2015].

⁵ Sládeček, V., Pouperová, O. a kolektiv, *Správní právo – zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Leges, 2011. 34 s. ISBN 978-80-87212-80-6

⁶ Zákon č. 52/1949 Sb., o hlášení obyvatelstva, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

zda všechny ubytovávané osoby plní ve stanovené lhůtě povinnost hlášení pobytu. Pokud tento úkon nesplnily, přecházela povinnost na ubytovatele tento prohřešek vůči zákonu nahlásit.

Uvedený způsob evidence obyvatel vydržel bez podstatných změn až do 80. let minulého století, kdy jsou datovány první kroky k zavedení automatizace. Právním základem automatizace se stala vyhláška federálního ministerstva vnitra č. 4/1980 Sb., o mimořádném hlášení pobytu občanů v souvislosti s převedením ústřední evidence obyvatel na automatizované zpracování. Evidence obyvatel byla provedena metodou mimořádného hlášení pobytu československých státních občanů ke dni 1. listopadu 1980 za účelem vytvoření centrálního registru občanů a to současně se sčítáním lidu, domů a bytů k témuž dni. Hlášení podléhali všichni občané, kteří se v této době zdržovali na území Československé socialistické republiky, resp. z jakýchkoliv důvodů mimo území Československé socialistické republiky se souhlasem československých úřadů a byli hlášeni k trvalému pobytu v Československé socialistické republice. Dalším krokem, který následoval po této masivní verifikaci dosavadní evidence, bylo nahrazení dosavadních právních předpisů zcela novou právní úpravou. Především se tedy jednalo o zákon č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů. I přes značné nedostatky právní úpravy z roku 1982 tato vydržela celých 18 let.⁷

V tomto období i nadále trvalo rozlišení trvalého a přechodného pobytu a povinnost nahlášení jakékoliv změny pobytu. Trvalý pobyt je ve smyslu tohoto zákona chápán jako pobyt v místě stálého bydliště občana (tj. místo, kde má rodinu, byt či zaměstnání). Přechodným pobytem rozumíme pobyt občana mimo objekt trvalého pobytu, zpravidla tam, kde se občan dočasně zdržoval z pracovních, studijních, zdravotních a jiných důvodů. Občané byli povinni hlásit ohlašovně místo a počátek trvalého pobytu nejpozději do tří pracovních dnů po ubytování, zároveň s tím hlásili též ukončení dosavadního trvalého pobytu. Přechodný pobyt byl oznamován ohlašovně v případě, že jeho předpokládaná doba měla trvat déle než 30 dnů.

Na zákon č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů navazoval zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, který trvá dosud.

---

⁷ Sládeček, V., Pouperová, O. a kolektiv: *Správní právo – zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Leges, 2011, 35 s., ISBN 978-80-87212-80-6

3.2.2 Současná právní úprava

Platnými právními předpisy v oblasti evidence obyvatel, trvalého pobytu občanů a rodných čísel je na mezinárodní úrovni Smlouva mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o úpravě některých otázek na úseku matrik a státního občanství vyhlášené pod č. 235/1995 Sb.

Na zákonné úrovni v současné době upravuje tuto problematiku zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o evidenci obyvatel“). S tímto zákonem souvisí prováděcí vyhláška Ministerstva vnitra č. 296/2004 Sb., která upravuje některé postupy vymezené zákonem o evidenci obyvatel. Způsob evidence přihlašovacích lístků k trvalému pobytu upravuje směrnice č.j. MV-108001-48/SC-2011, ze dne 13.12.2011. Vyšla dne 30.12.2011 ve Věstníku vlády pro orgány krajů a obcí, částka 7. Účinnost ode dne 01.01.2012

Dalšími úzce souvisejícími zákony jsou zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech ve znění pozdějších předpisů.

Obecným zákonem je zákon č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších předpisů, který upravuje postup správních orgánů v řízeních, které směřují k zabezpečení záležitostí veřejných zájmů. Správní řád se vztahuje na řízení, v němž o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech občanů a organizací z oblasti veřejné správy rozhodují orgány státní správy. Nevztahuje se na právní jednání prováděná správními orgány a na vztahy mezi orgány územního samosprávného celku při výkonu samostatné působnosti.⁸

Mezi další významné zákony provázané s evidencí obyvatel jsou zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství ČR, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů.

Poplatky související s činnostmi správních úřadů a jejich výkonem státní správy upravuje zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Úkony, které podléhají

---

⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

zpoplatnění, jsou vymezeny v jednotlivých položkách sazebníku poplatků, který tvoří přílohu k tomuto zákonu.⁹

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy ve znění pozdějších předpisů, jsou zásadní v procesu elektronizace veřejné správy a vytvoření centrálních registrů ve veřejné správě. Účelem těchto registrů je vyřešit dosavadní problémy související s nejednotností, duplicitou a neaktuálností základních databází.

Dalšími právními normami, které se dotýkají problematiky evidence obyvatel jsou např.

- ochrana veřejného zdraví (§ 47 b, zák. č. 258/2000 Sb.)
- zdravotní pojištění (§ 3, 10, zák. č. 48/1997 Sb.)
- volby a referenda (zák. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí, atd.)
- a další

3.2.3 Vysvětlení základních pojmů

Evidence obyvatel

Evidence obyvatel je celostátní evidence, jejíž výkon a vedení jsou upraveny zákonem o evidenci obyvatel. Evidence obyvatel obsahuje zákonem stanovené údaje o obyvatelích České republiky. Tato evidence je vedena v informačním systému evidence obyvatel.

Obyvatelé

Obyvateli se ve smyslu zákona o evidenci obyvatel¹⁰ rozumí státní občané České republiky, dále osoby, které pozbyly státní občanství České republiky a cizinci, kteří jsou matkou, otcem, popřípadě jiným zákonným zástupcem, manželem, registrovaným partnerem nebo dítětem občana. Cizinci jsou tedy v evidenci obyvatel vedeni pouze vazebně.

---

⁹ § 2, odst. 1. zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

¹⁰ § 1, zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel) , In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

Ohlašovna

Ohlašovnou chápeme obecní úřady, v hlavním městě Praze a v územně členěných statutárních městech úřady městských částí nebo městských obvodů, pokud tak stanoví statuty těchto měst.

Osoba blízká

Osobou blízkou se pro účely zákona o evidenci obyvatel rozumí otec, matka, prarodiče, sourozenec, dítě, vnuk, manžel nebo partner.¹¹

Agendový identifikátor fyzické osoby

Agendový identifikátor fyzické osoby je neveřejným identifikátorem, který je jednoznačně přiřazen k záznamu o fyzické osobě v příslušném agendovém informačním systému nebo základním registru. Je odvozen ze zdrojového identifikátoru fyzické osoby a kódu agendy a je užíván výlučně k jednoznačnému určení fyzické osoby pro účely výkonu agendy, pro kterou byl přidělen. Z agendového identifikátoru fyzické osoby nelze odvodit zdrojový identifikátor fyzické osoby a nelze z něj ani dovést osobní nebo jiné údaje o fyzické osobě, jíž byl přiřazen.¹²

Informační systém evidence obyvatel

V informačním systému evidence obyvatel je vedena evidence obyvatel. Správcem je Ministerstvo vnitra. Informační systém je agendovým informačním systémem veřejné správy. Informační systémy veřejné správy jsou souborem informačních systémů, které slouží pro výkon veřejné správy. Jsou jimi i informační systémy zajišťující činnosti podle zvláštních zákonů.¹³

Základní registry

Základní registr je informační systém veřejné správy. Základní registry jsou čtyři:

- základní registr obyvatel,

---

¹¹ § 8, odst.3, zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel) , In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

¹² § 9, odst. 1) , zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech a o změně některých zákonů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

¹³ § 3, odst. 1, zákona č.365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých zákonů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

- základní registr právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci,
- základní registr územní identifikace, adres a nemovitostí a
- základní registr agend orgánů veřejné moci a některých práv a povinností.

Základní registry obsahují **referenční údaje**, což jsou údaje, které jsou vždy považované za správné, pokud není prokázán opak. Orgán veřejné moci využívá při své činnosti referenční údaje obsažené v příslušném základním registru v rozsahu, v jakém je oprávněn tyto údaje využívat podle tohoto zákona nebo podle jiných právních předpisů, a to aniž by ověřoval jejich správnost.¹⁴

3.3 Orgány vykonávající správu na úseku evidence obyvatel

Státní správu na úseku evidence obyvatel vykonávají:

- Ministerstvo vnitra,
- krajské úřady,
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností a v hlavním městě Praze městské části určené Statutem hlavního města Prahy a v územně členěných statutárních městech magistráty těchto měst,
- obecní úřady a v hlavním městě Praze a v územně členěných statutárních městech úřady městských částí nebo městských obvodů, pokud tak stanoví statuty těchto měst (ohlašovny).

Všechny tyto orgány jsou uživateli a zapisovateli údajů do informačního systému evidence obyvatel. Jsou povinny zapsat údaje do informačního systému bez zbytečného odkladu, nejpozději do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o vzniku nebo změně skutečnosti související se zapsaným údajem dozví. Zapisovatelé odpovídají za správnost zapisovaného údaje. Pokud při výkonu jejich činnosti dojde k pochybnosti o správnosti údaje, označí tento údaj jako nesprávný a zároveň informuje o této skutečnosti obecní úřad obce

---

¹⁴ § 2, zákon č. 111/2009 Sb., zákon o základních registrech, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

s rozšířenou působností dle místa trvalého pobytu dané osoby. Příslušný úřad provede zjišťování správnosti a případně tento zpochybněný údaj opraví.

3.3.1 Ministerstvo vnitra

Ministerstvo vnitra je nejvyšším orgánem zaštiťujícím evidenci obyvatel. Je správcem informačního systému evidence obyvatel, odpovídá za jeho přesnost, vede přehled probíhajících zjišťování správnosti údajů a tento proces kontroluje. Ministerstvo vnitra je uživatelem veškerých údajů vedených v informačním systému, pokud je to pro jeho výkon působnosti nezbytné.

3.3.2 Krajský úřad

Krajský úřad zapisuje údaje do informačního systému pouze ve dvou případech týkající se státního občanství. Pokud dojde u fyzických osob k nabytí státního občanství udělením nebo prohlášením či k pozbytí státního občanství, zapisuje jejich jméno a příjmení, datum narození, pohlaví, místo narození, rodné číslo a státní občanství těchto osob. Dále navíc v případě nabytí státního občanství údaje o rodičích či jiných zákonných zástupcích daných osob, jejich rodinný stav, příp. datum a místo uzavření manželství či partnerství, údaje o manželovi či partnerovi a údaje o jejich dětech. Kraj a krajský úřad je též uživatelem údajů o obyvatelích v rozsahu nezbytném pro výkon jejich působnosti.

3.3.3 Obecní úřad obce s rozšířenou působností

Obecní úřad obce s rozšířenou působností zapisuje údaje vedené v informačním systému u občanů, kteří nabyli státní občanství, pokud tyto údaje nebyly zapsané krajským úřadem. Je také uživatelem údajů v rozsahu nezbytném pro výkon jejich působnosti.

3.3.4 Matriční úřad

Matriční úřady naplňují informační systém rozsahem zapisovaných údajů v největším měřítku ze všech orgánů vykonávající evidenci obyvatel. Zapisují veškeré

údaje v případě matričních událostí narození, uzavření manželství i úmrtí na území České republiky.

3.3.5 Ohlašovna

Ohlašovna zapisuje údaj o místě trvalého pobytu v případě jeho změny, zrušení či ukončení trvalého pobytu na území České republiky, datum této události a případně i doručovací adresu (tj. adresu, na kterou mají být písemnosti doručovány).

3.3.6 Soud prvního stupně

Tyto orgány zapisují do informačního systému údaje související s jejich rozhodnutími týkající se schválení smlouvy o nápomoci nebo zastoupení členem domácnosti, rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti, zrušení svéprávnosti, zákaz pobytu a s tím související místo zákazu pobytu a dobu jeho trvání. Dále změnu rodinného stavu a rozhodnutí o rozvodu manželství či zrušení partnerství anebo rozhodnutí o neplatnosti či zdánlivém manželství příp. partnerství. Soudy prvního stupně zapisují také údaj o prohlášení osoby za mrtvou či nezvěstnou.

3.4 Hlavní činnosti vykonávané dle zákona o evidenci obyvatel

Dle zákona o evidenci obyvatel plní pověřené orgány tyto úkony:

- poskytnutí údajů z informačního systému,
- zprostředkování kontaktu,
- zápis místa trvalého pobytu, jeho změna, zrušení či ukončení,
- zápis doručovací adresy,
- rodné číslo, jeho přidělení, změna, ověřování, osvědčování a potvrzení změny.

3.4.1 Poskytnutí údajů z informačního systému evidence obyvatel

Na základě § 8, odst. 3, zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel poskytuje ministerstvo, krajský úřad, obecní úřad s rozšířenou působností a ohlašovna obyvateli staršímu 15 let na základě žádosti písemné údaje vedené v informačním systému k jeho osobě a k osobě blízké. Žádost může být podána osobně či v listinné podobě u výše

uvedených orgánů a musí splňovat všechny náležitosti dle § 37, zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu. O poskytnutí údajů i jakémkoliv jiném vstupu do informačního systému se provede záznam o datu a hodině výdeje. Tento záznam lze na žádost obyvatele poskytnout za období 2 let zpětně od data podání žádosti. V případě výjimečných situací, kdy se občan České republiky ocitne v zahraničí v nouzi, v ohrožení života nebo vinou přírodní katastrofy či nepříznivé politické situace není možný jeho návrat do vlasti, kontaktování s rodinou či jeho identifikace, smí pak Ministerstvo zahraničních věcí, diplomatická mise České republiky a konzulární úřad České republiky využívat z informačního systému jméno, příjmení, rodné příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu, státní občanství dané osoby a jména, příjmení a místo trvalého pobytu dítěte, rodičů, jiného zákonného zástupce, sourozenců a manžela, popř. partnera.

Za poskytnutí údajů z informačního systému zaplatí občan poplatek 50,- Kč za každou i započatou stránku dle zákona o správních poplatcích, položka 3, písmeno a).

3.4.2 Zprostředkování kontaktu

Na základě písemné žádosti občana staršího 15 let o zprostředkování kontaktu (dále jen "kontaktující osoba") zprostředkuje ministerstvo požadovaný kontakt s jiným občanem uvedeným v žádosti (dále jen "kontaktovaná osoba") s využitím základního registru obyvatel.¹⁵

V žádosti je nutné uvést jméno, příjmení, rodné příjmení a adresu místa trvalého pobytu žadatele. O kontaktované osobě se uvedou údaje, dle nichž ji bude možné identifikovat, tj. jméno, příjmení, rodné příjmení, datum a místo narození, místo posledního známého trvalého pobytu. Dále je možné v žádosti prohlásit, že kontaktovaná osoba je osobou blízkou. Správní poplatek za podání žádosti o zprostředkování kontaktu je ve výši 500,- Kč za každou kontaktovanou osobu.¹⁶

Na základě této žádosti provede ministerstvo vnitra šetření v základním registru obyvatel a v informačním systému. Pokud ministerstvo hledanou osobou jednoznačně identifikuje, zašle jí informaci o zprostředkování kontaktu obsahující jméno, příjmení a

---

¹⁵ § 8b, odst. 1, zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění pozdějších předpisů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

¹⁶ Příloha, sazebník část I., pol.3, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

adresu místa trvalého pobytu kontaktující osoby. V případě, že kontaktovanou osobu nelze jednoznačně identifikovat nebo nemá trvalý pobyt na území České republiky, sdělí tuto skutečnost ministerstvo kontaktující osobě. V případě, že kontaktovaná osoba zemřela a ministerstvo po ověření prohlášení o osobě blízké zjistí, že kontaktovaná osoba byla vůči kontaktující osobě osobou blízkou, sdělí kontaktující osobě údaj o datu, místu úmrtí.¹⁷

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud hledaná osoba zemřela, kontaktující osoba (pokud není osobou blízkou) se nikdy nedozví, zda byla hledaná osoba nalezena, zda jí byla zaslána informace o zprostředkování kontaktu. Nedostane žádnou informaci o výsledku jeho žádosti i přesto, že uhradil správní poplatek.

3.4.3 Místo trvalého pobytu – změna, zrušení a ukončení

Místo trvalého pobytu

Zákon o evidenci obyvatel nevymezuje trvalý pobyt jako takový, tedy druh pobytu na území České republiky. Vymezuje pouze místo trvalého pobytu. Místem trvalého pobytu se dle zákona o evidenci obyvatel rozumí adresa pobytu občana v České republice. Tuto adresu si občan zvolí, a to zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci. Prvním místem trvalého pobytu občana po jeho narození je místo narození trvalého pobytu jeho matky, nedohodnou-li se rodiče dítěte jinak. V případě, že místo trvalého pobytu matky nelze zjistit, je prvním místem trvalého pobytu občana místo sídla ohlašovny, v jejímž obvodu se občan narodil. Požadavek, aby měl občan pouze jeden trvalý pobyt má význam především z hlediska určení místní příslušnosti soudů jak v civilním, tak trestním řízení a správních orgánů v řízení právním. Podle místa trvalého bydliště je občan povinen vůči jednotlivým správním a finančním orgánům právě v tomto místě.¹⁸

V případě, že matka dítěte není občanem České republiky, je místem trvalého pobytu dítěte v době jeho narození místo trvalého pobytu otce, občana České republiky.

---

¹⁷ § 8b, odst.6, zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění pozdějších předpisů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

¹⁸ Místo trvalého pobytu?, EPRAVO.CZ-Sbírka zákonů, judikatura, právo [online] 2002. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/misto-trvaleho-pobytu-17262.html>. [cit. 28.10.2015]

Sídlo ohlašovny je místem trvalého pobytu nejen v případech, kdy nelze zjistit místo trvalého pobytu občana v době jeho narození, ale i v případech kdy je údaj o místě trvalého pobytu úředně zrušen, či v případě osvojení občana do zahraničí.

Změna místa trvalého pobytu

Změnu místa trvalého pobytu ohlašuje:

- občan České republiky starší 15 let nebo jím pověřený zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřenými podpisy,
- zákonný zástupce za občana mladšího 15 let nebo fyzická osoba, které bylo dítě svěřeno do péče rozhodnutím soudu,
- zákonný zástupce za občana, jehož svéprávnost byla omezena tak, že není způsobilý ohlásit změnu místa trvalého pobytu,
- člen domácnosti, jehož oprávnění k zastupování občana bylo schváleno soudem, nebo jím pověřený zmocněnec na základě zvláštní plné moci s úředně ověřenými podpisy.¹⁹

Změna místa trvalého pobytu je hlášena občany na ohlašovně v místě nového trvalého pobytu. Odhlášení z předchozího místa trvalého pobytu se na ohlašovně nehlásí, děje se tak automaticky s přihlášením. Z přihlášení občana k trvalému pobytu nevyplývají žádná práva k objektu, ve kterém má trvalý pobyt ani k vlastníkovu nemovitosti. Trvalý pobyt má v tomto smyslu pouze evidenční charakter. Za přihlášení změny místa trvalého pobytu je hrazen správní poplatek ve výši 50,- Kč za každou osobu starší 15 let podle zvláštního zákona.²⁰ Tyto poplatky jsou příjmem obce. V souvislosti s tímto úkonem má ohlašovna dále informační povinnost vůči vlastníkovu objektu, kterému oznamuje do 15 dnů změnu v počtu přihlášených osob k trvalému pobytu u oprávněné osoby. Dále má informační povinnost vůči obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, kterému nahlašuje číslo potvrzení o změně místa trvalého pobytu vydané občanovi v souvislosti s touto změnou.

---

¹⁹ Hlášení trvalého pobytu, Ministerstvo vnitra [online] 2015. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/101/109/3929.html> [cit.30.11.2015]

²⁰ Zákon č.634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

Ukončení trvalého pobytu na území České republiky

V případě, že se občan rozhodne ukončit trvalý pobyt na území České republiky, sdělí tuto skutečnost písemně ohlašovně podle místa trvalého pobytu. Sdělení v listinné podobě musí obsahovat úředně ověřený podpis občana. To neplatí v případě, kdy občan podepíše sdělení před zaměstnancem ohlašovny.²¹

Pokud se občan po návratu do České republiky nemůže nikam přihlásit, je místem jeho trvalého pobytu sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu měl občan poslední místo trvalého pobytu.

Zrušení údaje o místě trvalého pobytu

Zákon upravuje také zrušení údaje o místě trvalého pobytu, o kterém ohlašovna rozhodne v taxativně stanovených případech. Stane se tak jednak z úřední povinnosti, pokud byl zápis proveden na základě pozměněných, neplatných nebo padělaných dokladů nebo nepravdivě nebo nesprávně uvedených skutečností, nebo byl-li objekt odstraněn nebo zanikl, nebo není způsobilý k užívání za účelem bydlení. Dále pak na návrh vlastníka objektu nebo jeho vymezené části nebo osoby oprávněné užívat objekt nebo jeho vymezenou část anebo provozovatele ubytovacího zařízení, zaniklo-li užívací právo občana k objektu nebo jeho vymezené části, a neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část. V takovém případě je návrhovátelem povinen ohlašovně prokázat existenci těchto důvodů. Rozhodnutí ohlašovny jsou vydávána v režimu správního řízení. Vyhovují-li se podání žadatele v celém rozsahu, rozhodnutí se nevydává. Rozhodnutí o zrušení údaje o místě trvalého pobytu se však vydává vždy.²²

I když je tento úkon finančně nákladný, není stanoven žádný správní poplatek.

3.4.4 Doručovací adresa – zápis, změna a zrušení

Je možné, že nastane situace, kdy občan pobývá na jiné adrese, než je adresa místa jeho trvalého pobytu. Na adrese, kde skutečně bydlí, se nemůže z různých důvodů přihlásit. Pokud mu záleží na tom, aby ho úřady měly možnost zastihnout i v jeho

---

²¹ § 10, odst. 12, zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění pozdějších předpisů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

²² Jurníková, J. et al. *Správní právo – zvláštní část*. 6. doplněné vydání. Brno: MU 2009. 28 s. ISBN 978-80-210-4847-8

skutečném bydlišti, je možné si zřídit doručovací adresu.²³ Ohlášení, změnu či zrušení doručovací adresy je možné provést na ohlašovně dle místa trvalého pobytu. Adresa je zanesena do informačního systému evidence obyvatel. Všechny připojené úřady k základním registrům mají přístup k této adrese a mají povinnost zasílat písemnosti na tuto adresu. Za zřízení, změnu či zrušení doručovací adresy není hrazen žádný poplatek.

3.4.5 Rodné číslo, jeho přidělení, změna, ověřování, osvědčování a potvrzení změny

Rodné číslo

Rodné číslo je identifikátorem fyzické osoby, která splňuje podmínky pro jeho přidělení. Rodná čísla určuje ministerstvo vnitra. Stejně rodné číslo nemůže být přiděleno více fyzickým osobám.

Rodné číslo je definováno jako desetimístné číslo, dělitelné jedenácti beze zbytku. Prvních šest čísel vyjadřuje datum narození, s tím, že u žen se druhé dvojčíslí, vyjadřující měsíc, zvyšuje o 50. Čtyřmístná koncovka je rozlišujícím znakem obyvatel narozených v témž kalendářním dnu. Rodná čísla přidělená obyvatelům narozeným před 1.1.1954 jsou devítimístná s trojmístnou koncovkou. Rodné číslo je oprávněna užívat nebo rozhodovat o jeho využívání v mezích stanovených zákonem výlučně fyzická osoba, které bylo rodné číslo přiděleno, nebo její zákonný zástupce. Rodná čísla lze využívat jen za podmínek stanovených zákonem o evidenci obyvatel, a to jednak jde-li o činnost ministerstev, jiných správních úřadů, orgánů pověřených výkonem státní správy, soudů (v rámci jejich zákonem stanovené působnosti) nebo notářů (pro potřeby vedení Centrální evidence závětí). Dále lze rodných čísel využívat, pokud tak stanoví zvláštní zákon, a jinak již pouze se souhlasem nositele rodného čísla nebo jeho zákonného zástupce.²⁴

Přidělení rodného čísla

Rodné číslo přidělí výdejové místo

- a) fyzické osobě při narození nebo osvojení,
- b) občanu, který dosud rodné číslo neměl,
- c) cizinci s povolením k pobytu na území České republiky,

²³ § 10b, odst.1, zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění pozdějších předpisů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

²⁴ Jurníková, J. et al. *Správní právo – zvláštní část*. 6. doplněné vydání. Brno: MU 2009. 29 s. ISBN 978-80-210-4847-8

d) cizinci, kterému byla na území České republiky udělena mezinárodní ochrana formou azylu nebo doplňkové ochrany,

e) cizinci, který o přidělení rodného čísla požádal pro splnění podmínek podle zvláštních právních předpisů, popřípadě fyzické osobě, pro kterou o přidělení rodného čísla požádala Česká správa sociálního zabezpečení nebo okresní správa sociálního zabezpečení podle zvláštního právního předpisu.²⁵

Změna rodného čísla

Rodné číslo má obvykle jeho nositel po celý život stejné. Za určitých okolností je však nutno původně přidělené rodné číslo jeho nositeli změnit. Změnou rodného čísla se rozumí přidělení nového rodného čísla. Tato změna probíhá vždy ve správním řízení vedeném z moci úřední. Změna rodného čísla se provede v případě, kdy:

- a) totožné rodné číslo bylo přiděleno dvěma nebo více nositelům rodného čísla,
- b) bylo přiděleno chybné rodné číslo
- c) došlo k osvojení, nebo
- d) došlo ke změně pohlaví²⁶

Pokud bylo zjištěno, že vzniklo chybné rodné číslo nesprávným přepisem orgány veřejné moci do osobních a úředních dokladů a zároveň se prokáže, že toto užívané číslo je rodným číslem i jiné fyzické osoby, provede se jeho změna. Pokud však toto nesprávné číslo jiná osoba neužívá a nositel tohoto rodného čísla písemně prohlásí, že nežádá o provedení změny užívaného rodného čísla, změna se neprovede. Změny rodných čísel přidělených před 01.01.2000 zajišťuje ministerstvo, po tomto období provádí změnu výdejové místo, které přidělilo původní rodné číslo.

Ověřování rodného čísla

V případě, že nositel rodného čísla nebo jeho zákonný zástupce zjistí jakékoliv nesrovnalosti v přiděleném rodném čísle nositele rodného čísla anebo získá pochybnosti o jeho jedinečnosti, písemně požádá Ministerstvo vnitra o ověření rodného čísla. Žádost lze

---

²⁵ § 16, zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel) , In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

²⁶ Gronwaldtová Wagnerová, P., Morávková, J., *Meritum Téma: Statusové věci občanů*, ASPI Wolters Kluwer, 2009. 437 s. ISBN: 978-80-7357-447-5

podat osobně, prostřednictvím poštovní přepravy nebo elektronicky. Také lze žádost podat prostřednictvím kteréhokoliv obecního úřadu na území České republiky nebo zastupitelského úřadu České republiky v zahraničí. Správní poplatek za ověření rodného čísla podléhá správnímu poplatku ve výši 50,- Kč.²⁷

Ministerstvo poté spolu s výdejovým místem, které rodné číslo vydalo, ověří jeho správnost a jedinečnost. Poté sdělí žadateli, zda je jeho rodné číslo správné nebo chybné. V případě zjištěné chyby nebo nejedinečnosti, provede ministerstvo změnu rodného čísla. Tuto skutečnost oznámí žadateli o ověření a zároveň zjištěnému nositeli nejedinečného rodného čísla. V registru rodných čísel se o tomto provede záznam s uvedením data. Ověřování rodného čísla upravuje § 17b, zákona o evidenci obyvatel.

Osvědčení rodného čísla

Žádost o osvědčení rodného čísla lze podat v případě, že nositel rodného čísla nemůže prokázat, že mu bylo přiděleno rodné číslo žádným z dokladů o přiděleném rodném čísle. Dokladem o rodném čísle je například rodný list, oddací list, úmrtní list, samostatný doklad o přiděleném rodném čísle vydaný a potvrzený příslušným výdejovým místem či Českou správou sociálního zabezpečení před 01.01.2003, dále občanský průkaz vydaný na území České republiky, cestovní doklad vydaný na území České republiky nebo doklad vydaný podle zvláštního právního předpisu, pokud je v něm rodné číslo uvedeno (např. průkaz o povolení k pobytu cizince). Žádost lze podat osobně, prostřednictvím poštovní přepravy nebo elektronicky. Osvědčení rodného čísla podléhá správnímu poplatku ve výši 100,- Kč.²⁸

Potvrzení změny rodného čísla

Nemůže-li nositel rodného čísla prokázat, že mu byla provedena změna jemu přiděleného rodného čísla, požádá o její potvrzení. Potvrzováním změny rodného čísla se rozumí soubor činností vedoucích k vydání potvrzení, že nositeli rodného čísla byla v minulosti provedena změna rodného čísla, včetně uvedení data a důvodu provedení této změny a původního rodného čísla, lze-li tyto údaje zjistit z archivních materiálů nebo, že

---

²⁷ Ověřování rodného čísla, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/overovani-rodneho-cisla-331794.aspx> [cit. 20.12.2015]

²⁸ Osvědčení rodného čísla, Ministerstvo vnitra České republiky. [online] Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/152/165/4305.html#obsah> [cit. 20.12.2015]

nebyla provedena změna jeho rodného čísla. Potvrzení změny rodného čísla nepodléhá správnímu poplatku a musí být doručeno žadateli do vlastních rukou.²⁹

3.5 Informační systémy využívané pro evidenci obyvatel

3.5.1 Základní registry

Každá pobočka úřadu si dříve v rámci své agendy vedla svojí evidenci údajů, často v papírové podobě. Vzhledem k tomu, že tato data nebyla právně závazná, musel každý občan vždy vyplnit formulář se stále stejnými údaji a jejich pravost stvrdit svým podpisem. V základních registrech jsou naopak všechny tzv. referenční údaje vždy aktuální a právně závazné. Pokud je úřady pro výkon své agendy potřebují, čerpají je přímo ze základních registrů. Pokud se některý údaj změní, všechny úřady připojené k základním registrům se tuto změnu dozví automaticky.

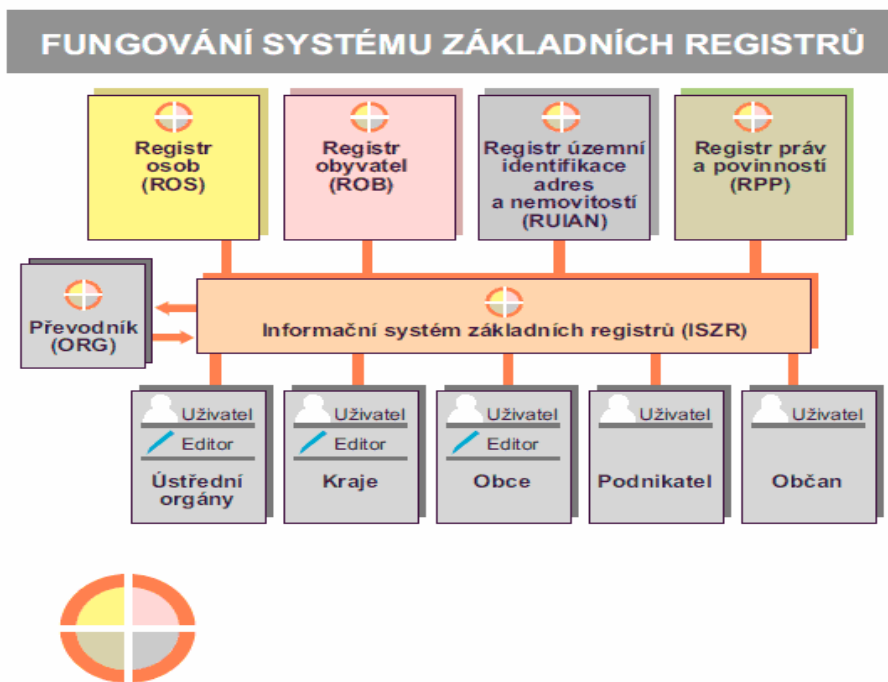
K údajům v základních registrech má přístup pouze ten, kdo k tomu má zákonné oprávnění a každý přístup je navíc zaznamenán, takže naše osobní údaje jsou pod důkladnou kontrolou. V základních registrech jsou pak pouze aktuálně platné údaje bez historie. Referenční údaje jsou uloženy ve čtyřech základních registrech a nad nimi funguje tzv. ORG (správcem je Úřad pro ochranu osobních údajů) – převodník identifikátorů, který jako jediný dokáže propojit data v jednotlivých registrech, přičemž pro zajištění maximální ochrany osobních údajů využívá vygenerovaný bezvýznamový identifikátor místo rodného čísla. Samotné sdílení dat zajišťuje Informační systém základních registrů, který zároveň kontroluje oprávnění přístupu k datům. O provoz a bezpečnost základních registrů se stará Správa základních registrů. Základní registry jako jeden ze základních pilířů eGovernmentu bez problémů fungují od roku 2012. Díky nim se zrychlila a zjednodušila řada agend a občané a firmy získali důkladnou kontrolu nad tím, kdo, kdy a proč využívá jejich osobní údaje.³⁰

---

²⁹ Potvrzení změny rodného čísla, Ministerstvo vnitra České republiky. [online] Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/152/165/4301.html#obsah> [cit. 20.12.2015]

³⁰ Základní registry, Ministerstvo vnitra České republiky [online] 2015 Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-zakladni-registry.aspx> [cit. 28.12.2015]

Obrázek 1 - Fungování systému základních registrů

Zdroj: Správa základních registrů České republiky, dostupné z: <http://www.szrcr.cz/informacni-system-zakladnich-registru>

Systém základních registrů obsahuje tyto čtyři registry:³¹

- základní registr obyvatel
- základní registr právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci
- základní registr územní identifikace, adres a nemovitostí
- základní registr agend orgánů veřejné moci a některých práv a povinností

Registr obyvatel

Základní registr obyvatel, jehož správcem je Ministerstvo vnitra, je hlavním zdrojem údajů o fyzických osobách, konkrétně:

- o všech občanech České republiky,
- o cizincích s povolením k pobytu v České republice,
- o cizincích, kterým byl na území České republiky udělen azyl nebo doplňková ochrana a

³¹ § 3, zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech a o změně některých zákonů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

- o jiných fyzických osobách, o nichž jiný právní předpis stanoví, že budou vedeny v registru obyvatel.³²

V registru jsou o těchto osobách vedeny referenční údaje jako jméno, příjmení, adresa místa pobytu, příp. doručovací adresa, datum, místo a okres (stát) narození, datum, místo a okres (stát) úmrtí, státní občanství, čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů, záznam o zřízení datové schránky a identifikátor datové schránky.³³ Tyto údaje jsou státem garantované jako aktuální a správné. Každá změna se automaticky promítne ve všech ostatních agendách veřejné správy. Například při změně trvalého pobytu, nemusí občan hlásit změnu na jednotlivé úřady, ale při ohlášení změny na úřadě v místě nového bydliště se tato změna promítne prostřednictvím systému základních registrů i u jiných úřadů.

Základní registr právnických osob, podnikajících fyzických osob a orgánů veřejné moci

Základní registr osob je součástí systému základních registrů a jeho správce je Český statistický úřad. Registr osob eviduje právnické osoby a organizační složky právnických osob, podnikající fyzické osoby podnikající zahraniční osoby a organizační složky zahraničních osob, organizace s mezinárodním prvkem, organizační složky státu a orgány veřejné moci. Registr osob obsahuje základní identifikační údaje o osobách, jejich provozovnách a statutárních zástupcích. Jejich úplný seznam lze najít v § 26 zákona č. 111/2009., Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů. Tyto údaje jsou zapisovány vybranými orgány veřejné moci, které mají zákonem stanovenou povinnost osobu registrovat nebo vést o ní evidenci. Mezi editory patří například obchodní rejstřík, rejstřík živnostenského podnikání, vybraná ministerstva a ústřední orgány státní správy, profesní komory, obce a kraje.³⁴

Registr územní identifikace, adres a nemovitostí

---

³² Registr obyvatel, Správa základních registrů [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-obyvatel> [cit. 10.01.2016]

³³ § 18, zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech a o změně některých zákonů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

³⁴ Registr osob. Český statistický úřad. [online]. 2015 Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/registr_osob [cit. 05.01.2016].

Obsahem registru územní identifikace, adres a nemovitostí jsou popisné a lokalizační údaje o územních prvcích, územně evidenčních jednotkách, účelových prvcích, adresách a jejich vzájemných vazbách. Správcem i provozovatelem registru územní identifikace je Český úřad zeměměřický a katastrální. Na rozdíl od základních registrů registru obyvatel a registru osob nejsou v tomto registru vedeny informace o právnických osobách, ani žádné osobní údaje o fyzických osobách (údaje o vlastnictví jsou nadále obsahem katastru nemovitostí, nejsou vedeny v registru územní identifikace). Od spuštění základních registrů 1.7.2012 jsou ze zákona jediným místem vzniku referenčních údajů o adresních místech územně příslušné obce a stavební úřady.³⁵

Registr práv a povinností

Registr práv a povinností slouží jako zdroj údajů pro informační systémy základních registrů při řízení přístupu uživatelů k údajům v jednotlivých registrech a agendových informačních systémech. To znamená, že kdykoliv se někdo pokusí získat z registrů nějaký údaj, nebo ho dokonce změnit, bude systém posuzovat, zda to bude dovolené a jestli má na to právo ze zákona. V registru práv a povinností budou uchovány záznamy, „digitální stopy“, tj. referenční údaje o právech a povinnostech vedených jako referenční v ostatních základních registrech. Díky tomu bude mít každý občan možnost se dozvědět, kdo, kdy a za jakým účelem data o něm vedená v základních registrech měnil nebo upravoval. Všichni, kteří mají zřízenou datovou schránku, dostanou automaticky jednou ročně výpis a ostatní jej obdrží na vyžádání na Czech POINTu.³⁶

Do registru obyvatel jsou editovány údaje o fyzických osobách prostřednictvím agendových informačních systémů. V těchto informačních systémech je oproti registru obyvatel vedeno mnohem více údajů o fyzických osobách (např. údaj o rodném čísle, o rodičích či dětech, údaj o omezení svéprávnosti, rodinný stav) a navíc jsou zde vedeny všechny tyto údaje i v historické podobě (to znamená např. nejen aktuální adresa místa trvalého pobytu, ale také všechny adresy předchozí).

---

³⁵ Registr územní identifikace adres a nemovitostí, Ministerstvo vnitra. [online]. Dostupné z: http://www.cuzk.cz/Uvod/Produkty-a-sluzby/RUIAN/7-Publicita-projektu/RUIAN/letak_publicita.aspx [cit. 05.01.2016]

³⁶ Registr práv a povinností, Správa základních registrů. [online] 2015. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-prav-a-povinnosti> [cit. 05.01.2016]

Agendovými informačními systémy jsou:³⁷

- **Agendový informační systém evidence obyvatel** (spravován Ministerstvem vnitra, do registru obyvatel edituje údaje o státních občanech České republiky v rozsahu stanoveném v zákoně)
- **Cizinecký informační systém** (spravován Policií České republiky a Ministerstvem vnitra, doplňuje údaje o cizincích s trvalým nebo dlouhodobým pobytem, občanech Evropské unie a azylantech)
- **Informační systém občanských průkazů** (spravován Ministerstvem vnitra, do tohoto systému jsou zapisovány čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů – občanský průkaz)
- **Informační systém cestovních dokladů** (spravován Ministerstvem vnitra, zde jsou zapisovány čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů – cestovní pas)
- **Informační systém datových schránek** (spravován také Ministerstvem vnitra, edituje záznam o zpřístupnění datové schránky fyzické osoby)

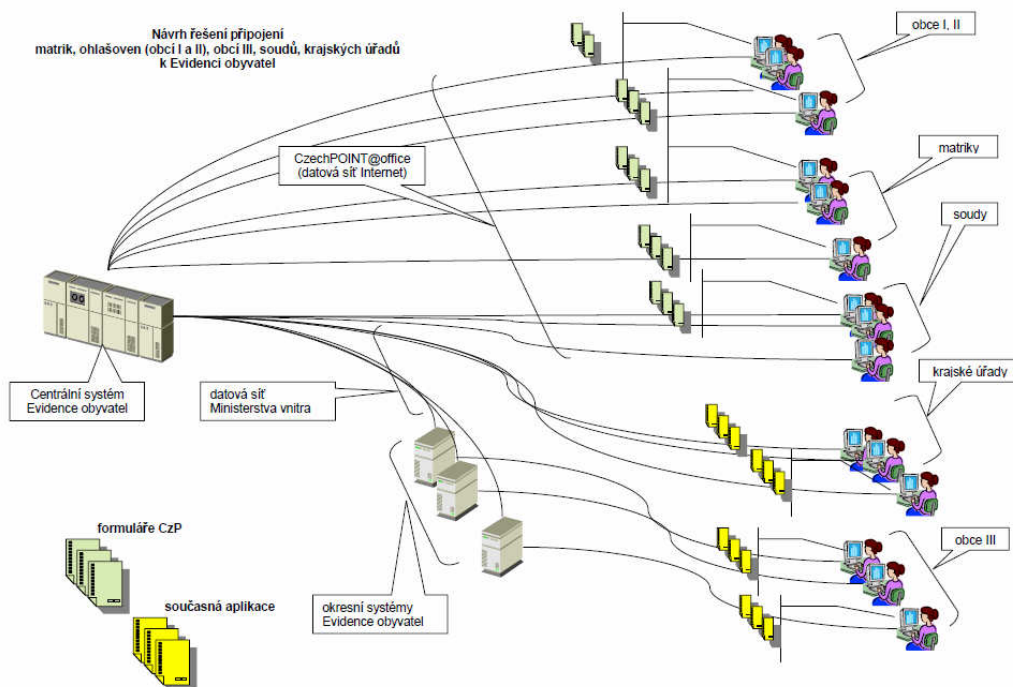
Do těchto agendových informačních systémů zapisují údaje dle jejich působnosti tyto orgány: Ministerstvo vnitra, krajský úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, matriční úřad, ohlašovna a Policie České republiky.

---

³⁷ Agendové systémy, Správa základních registrů [online] 2015. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-obyvatel/agendove-systemy> [cit. 05.01.2016].

Obrázek 2 - Návrh řešení připojení matrik, ohlašovců (obcí I a II), obcí III, soudů, krajských úřadů k Evidenci obyvatel

Zdroj: Správa základních registrů České republiky, dostupné z: <http://www.szrcr.cz/>

3.5.2 Informační systém evidence obyvatel

Evidence obyvatel je vedena v informačním systému evidence obyvatel. Správce tohoto systému je Ministerstvo vnitra. Prostřednictvím tohoto agendového informačního systému jsou editovány některé údaje do registru obyvatel.

V informačním systému evidence obyvatel se o obyvatelích vedou následující údaje: jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení, datum narození, pohlaví, místo a okres narození (stát narození u občanů narozených v cizině), rodné číslo, státní občanství, popřípadě více státních občanství, adresa místa trvalého pobytu, počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místě trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o schválení smlouvy o nápomoci nebo zastoupení členem domácnosti včetně uvedení soudu, který smlouvu nebo zastoupení schválil, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti, jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné číslo otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce, rodinný stav, datum, místo a okres uzavření manželství, datum a

místo vzniku partnerství, jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo manžela nebo partnera, jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo dítěte, údaje o osvojeném dítěti.³⁸

Informační systém evidence obyvatel nejen údaje do základního registru poskytuje, ale údaje ze základních registrů čerpá. Propojení základních registrů lze ukázat na příkladu, kdy je v informačním systému evidence obyvatel údaj o místě trvalého pobytu, místě narození či úmrtí vázán na referenční údaj vedený v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí. Pokud dané místo není v registru územní identifikace, adres a nemovitostí registrováno, není možné tento údaj zapsat jako adresu místa trvalého pobytu, ani jako místo narození či úmrtí.

3.5.3 Vlastní agendové informační systémy a přístup k referenčním údajům

Jednotlivé úřady pracují s různými počítačovými programy, které využívají k výkonu své působnosti. Úředníci v rámci probíhajících řízení ve svých agendách musí průběžně čerpat informace nebo ověřovat údaje v základních registrech. Jedním z možných přístupů k základním registrům je přístup prostřednictvím CzechPOINT@office. CzechPOINT@office je součástí agendového informačního systému Czech POINT – systém kontaktních míst veřejné správy. Přístup prostřednictvím CzechPOINT@office využívají zejména menší obce, které pro výkon svých agend nepoužívají žádný vlastní agendový informační systém. Další možností je přístup prostřednictvím „ISDS – seznam orgánů veřejné moci“ přes datové schránky. Tímto způsobem orgán veřejné moci využívá služby na Portálu veřejné správy a po vyplnění formuláře „Žádost o využití údajů z Registru obyvatel a agendového informačního systému evidence obyvatel“ získává referenční údaje pro aktualizaci dat ve svých vlastních agendových informačních systémech. Třetí možností přístupu k referenčním údajům je pro orgány veřejné moci přes jejich vlastní agendové informační systémy zaevidované v informačních systémech veřejné správy. Tento způsob vyžaduje propojení vlastního programu s informačním systémem základních registrů na základě různých registrací a získání certifikátů k přístupu. Toto je základní a nejdůležitější způsob přístupu orgánu veřejné moci k referenčním údajům. Navíc tento způsob umožňuje využívat služby jako hromadné výstupy či aktualizaci přímo ze základních registrů.

---

³⁸ Sládeček, V., Pouperová, O. a kolektiv, *Správní právo – zvláštní část (vybrané kapitoly)*. Praha: Leges, 2011. 42 s. ISBN 978-80-87212-80-6

3.5.4 Aktualizace údajů v evidenci obyvatel

V agendě evidence obyvatel je ze zákona nutné vést data aktuální a správná. V mnoha případech nemají obce I. typu vůbec žádné vlastní informační systémy pro agendu evidence obyvatel a evidenci obyvatel vedou pouze přes listinnou kartotéku. Ohlašovny větších obcí a měst již většinou využívají pro agendu evidence obyvatel své vlastní agendové informační systémy propojené se základními registry, ve kterých by měly být údaje průběžně aktualizovány.

Ministerstvo vnitra společně se Správou základních registrů připravilo zejména pro ty úřady, které nemají zaregistrovaný svůj agendový informační systém, službu umožňující hromadný výdej údajů z registru obyvatel a z agendového informačního systému evidence obyvatel. Kompetentní úředníci tak dostanou komfortní možnost, jak v souladu se zákonem získávat aktuální údaje o obyvatelích, kteří mají pobyt na území jejich obce. Jde o informace, jež úřad potřebuje znát z důvodu vykonávání své působnosti, konkrétně o narození, úmrtí, změně pobytu, státním občanství, počtu obyvatel atd. Tyto údaje obce využívají např. pro zjištění, kterým obyvatelům a na jakou adresu mají či nemají zasílat složenky za svoz odpadu. Postup nahrazuje dřívější praxi poskytování tzv. „změnových sestav“ obecními úřady s rozšířenou působností obcím I. a II. typu. Získávání referenčních údajů z registru obyvatel a z agendového informačního systému evidence obyvatel je možné prostřednictvím elektronického formuláře „Žádost o využití údajů z registru obyvatel a agendového informačního systému evidence obyvatel“ na Portálu veřejné správy. Na základě žádosti úřadu, zasláné do datové schránky Správy základních registrů, bude do datové schránky příslušné obce odeslán soubor s příslušnou informací. Žádost o poskytnutí údajů o fyzických osobách, které mají pobyt na území příslušné obce, může podat statutární zástupce obce nebo jím pověřená osoba. Každý výdej osobních údajů z těchto systémů se řídí zákonem o ochraně osobních údajů.³⁹

---

³⁹ Obcím se zjednoduší získávání údajů z registru obyvatel a z agendového informačního systému evidence obyvatel, Ministerstvo vnitra České republiky. [online] 2015. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcim-se-zjednodusi-ziskavani-udaju-z-registru-obyvatel-a-z-agendoveho-informacniho-systemu-evidence-obyvatel.aspx> [cit. 05.01.2016]

4 Vlastní práce

Pro praktickou analýzu činností agendy evidence obyvatel bylo vybráno město Spálené Poříčí. Nejprve bude uvedena krátká charakteristika města a poté budou popsány jednotlivé činnosti na úseku evidence obyvatel.

4.1 Charakteristika města Spálené Poříčí

Spálené Poříčí je centrem jižního Podbrdská, nachází se v lesnaté krajině Plzeňského kraje, v okrese Plzeň-jih, asi 25 km jihovýchodně od centra Plzně. Městečko se dělí na 11 částí, jsou to tyto: Číčov, Hořehledy, Hořice, Karlov, Lipnice, Lučiště, Spálené Poříčí, Struhaře, Těnovice Vlkov a Záluží. Leží v průměrné výšce 417 metrů nad mořem. Celková katastrální plocha obce je 54,52 km². Městem protéká říčka Bradava a nachází se zde i několik rybníků.

Město dlouhodobě prosazuje tři hlavní priority – rozvoj školství, ochrana životního prostředí a obnova místních památek. V roce 1992 byl střed města prohlášen městskou památkovou zónou. Největší opravy prodělal renesanční zámek, budova barokního děkanství a lidový roubený domek čp.138. V roce 1996 město získalo „Statut Města“. Za obnovu památek získalo v roce 2004 prestižní ocenění Historické město České republiky roku 2003. Ocenění je o to významnější, že ho Spálené Poříčí získalo jako jediné v Plzeňském kraji. Může tak být srovnáváno i s ostatními městy, která toto ocenění získala, jako např. Český Krumlov, Znojmo, Prachatice, Kroměříž a další. Město má plnou občanskou vybavenost – je zde mateřská i základní škola, dům dětí a mládeže, střední škola s ekologickým a sociálním zaměřením, obchody, zdravotní středisko, pošta, sportoviště, několik restaurací, hotel a mnoho dalšího.

Obrázek 3 - Znak města Spálené Poříčí

Obrázek 4 - Vlajka města Spálené Poříčí

Zdroj: Město Spálené Poříčí, dostupné z <http://www.spaleneporici.cz/>

Spálené Poříčí je obcí II. stupně, tedy obcí s pověřeným obecním úřadem. Městský úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník, a ostatní zaměstnanci zařazení do městského úřadu. Celkem je zde zaměstnáno 18 osob, z toho 5 úředníků a 13 zaměstnanců města. Působí zde matriční a stavební úřad. Matriční úřad vykonává přenesenou působnost nejen na území města Spálené Poříčí, ale také pro obce Borovno, Míšov a Nové Mitrovice. Do správního obvodu stavebního úřadu patří navíc ještě obce Žákavá a Milínov. Město Spálené Poříčí spadá do správního obvodu obce s rozšířenou působností Blovice.

4.2 Agenda evidence obyvatel Městského úřadu Spálené Poříčí

Evidence obyvatel je přenesenou činností, kterou vykonává odbor správní a sociální. Na tomto odboru působí 2 úřednice (vedoucí a referent). Odbor kromě agendy evidence obyvatel vykonává i následující činnosti:

- vedení pokladny, správu místních poplatků
- legalizaci a vidimaci, nebo-li úřední ověření podpisů či listin
- matriční agendu, matriční události uzavření manželství, narození a úmrtí, určení otcovství, změnu jména a příjmení, a další činnosti
- veřejné opatrovnictví
- podatelnu
- sociální poradenství

Městský úřad eviduje údaje o 2667 občanech České republiky, který mají na území města trvalý pobyt.

Tabulka 1 - Počet obyvatel podle části obce ke dni 31.12.2015

Část obce	Muži	Ženy	Celkem
Číčov	78	82	160
Hořehledy	82	96	178
Hořice	11	5	16
Karlovo	5	4	9
Lipnice	161	137	298
Lučička	68	52	120

Spálené Poříčí	1659	831	828
Struhaře	30	31	61
Těnovice	56	57	113
Vlkov	18	20	38
Záluží	5	10	15
Celkem	1345	1322	2667

Zdroj: vlastní zpracování, údaje čerpány na Městském úřadu Spálené Poříčí

4.2.1 Prováděné činnosti dle zákona o evidenci obyvatel

V agendě evidence obyvatel jsou tímto úřadem vykonávány téměř všechny činnosti uvedené v zákoně o evidenci obyvatel. Činnosti budou následně prakticky popsány a analyzovány.

Poskytnutí údajů z informačního systému

Obyvateli staršímu 15 let s trvalým pobytem ve Spáleném Poříčí, vydá ohlašovna městského úřadu na základě písemné žádosti údaje z informačního systému evidence obyvatel. Občan předloží občanský průkaz a příslušný tiskopis, na kterém zaškrtně údaje, které požaduje vydat. Každý občan může žádat jen údaje vztahující se ke své osobě. K jiné osobě smí žádat pouze, pokud je jejím zákonným zástupcem, tedy za občana mladšího 15 let či za občana s omezením svéprávnosti. Údaje z informačního systému jsou poskytovány například rodičům dětí, které mají nastoupit do mateřské školky. K zápisu dítěte do mateřské školy je často vyžadován doklad o místě jeho trvalého pobytu. Vzhledem k tomu, že mnoho dětí nemá zřízen doklad totožnosti, kterým by místo trvalého pobytu mohlo být prokázáno, je možné vydat tímto způsobem úředně ověřené potvrzení. Poskytování údajů z informačního systému je častější spíše ve větších městech. Na Městském úřadě Spálené Poříčí je možnost poskytování údajů využívána minimálně. V roce 2014 byla podána žádost o poskytnutí údajů 4x, v roce 2015 pouze 2x.

Zprostředkování kontaktu

Matrikou městského úřadu ve Spáleném Poříčí nebyla služba zprostředkování kontaktu ještě nikdy prováděna. Úřad by v tomto případě pouze poskytl formulář, pomohl

vyplnit žádost, zkontroloval všechny její náležitosti a s případným správním poplatkem by jí přeposlal Ministerstvu vnitra (poplatek je možné k žádosti přiložit, zaplatit převodem z účtu či přiložit kolek). Toto oficiální zprostředkování kontaktu ve Spáleném Poříčí využito nebylo, ale neoficiální dotazy na spolužáky a kamarády z dětství jsou časté. Vzhledem k zákonu o ochraně osobních údajů však není možné poskytnout ani potvrdit, zda je úřednicím hledaná osoba známá či není. Přesto je zde znát snaha nějakým způsobem setkání zprostředkovat. Úřednice si například poznamenají kontakt dané osoby a následně tyto údaje spolu s výzvou k opatrnosti předají hledané osobě.

Zápis místa trvalého pobytu, jeho změna, zrušení či ukončení

Při narození dítěte je adresa jeho trvalého pobytu **zapisovaná** matrikou automaticky dle místa trvalého pobytu matky. Matriční události jsou zapisovány dle místa, kde k události došlo. Zápis narození tedy není tak častý v místech, kde nesídlí porodnice. Z tohoto důvodu matrika ve Spáleném Poříčí zapisovala narození dítěte a jeho trvalý pobyt v roce 2015 znovu po 32 letech od posledního narození dítěte.

Změnu místa trvalého pobytu ohlašuje občan, zákonný zástupce či zmocněnec osobně na ohlašovně v místě nového trvalého pobytu. Přihlašovaný vyplní a podepíše přihlašovací lístek k trvalému pobytu a předloží doklady opravňující ho přihlásit se do dané nemovitosti. Mezi tyto doklady patří například kupní smlouva, výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva. Ohlašovna zkontroluje vizuálně platnost občanského průkazu, dále ověří v informačním systému evidence obyvatel předchozí adresu či v informačním systému občanských průkazů platnost tohoto průkazu. Pokud neshledá žádné nesrovnalosti, zapíše u jeho osoby v informačním systému evidence obyvatel novou adresu a datum přihlášení. Dále odstříhne vyznačenou část občanského průkazu a současně vydá občanovi potvrzení o změně místa trvalého pobytu. Odstřižený roh občanského průkazu značí změnu údaje v průkazu. Potvrzení, které se stává součástí občanského průkazu, danou změnu údaje vysvětluje. Občan má povinnost dostavit se do 15 dnů k obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, kde požádá o vydání nového občanského průkazu. Nový občanský průkaz je vystaven do 30 dnů od podání žádosti. Odhlášení z původního místa trvalého pobytu se děje automaticky s přihlášením.

Problém při změně místa trvalého pobytu nastává, když je kontrolou občanského průkazu zjištěna jeho neplatnost. Občanský průkaz může být neplatný nejčastěji z důvodu

uplynutí platnosti, zrušením trvalého pobytu ve správním řízení, či zneplatněním z důvodu ztráty. Postup v tomto případě je následující: Ohlašovna v místě nového trvalého pobytu zjistí neplatnost občanského průkazu, změnu trvalého pobytu nepovolí, občan se musí dostavit na obecní úřad obce s rozšířenou působností zažádat o vystavení nového občanského průkazu, po obdržení občanského průkazu (přibližně 3 týdny) jde s tímto novým dokladem opět na ohlašovnu v místě nového trvalého pobytu, kde mu je odstřižen roh občanského průkazu, vydáno potvrzení o změně místa trvalého pobytu a poté musí znovu požádat o nový občanský průkaz u obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Tento nesmyslný postup způsobuje nepříjemnosti občanovi a zbytečnou práci úředníkovi.

Při úmrtí občana nemusí pozůstalí **odhlašovat** jeho trvalý pobyt. Ten je automaticky ukončen na základě zápisu matriční události do agendového informačního systému evidence obyvatel matrikou v místě úmrtí.

Počet přihlášených k trvalému pobytu ve Spáleném Poříčí neustále roste.

Tabulka 2 - Přihlašování k trvalému pobytu ve Spáleném Poříčí

	Období		
	rok 2013	rok 2014	rok 2015
Počet občanů	25	53	94

Zdroj: vlastní zpracování, údaje poskytnuty Městským úřadem Spálené Poříčí

Úkon **zrušení údaje o místu trvalého pobytu** z úřední povinnosti nebyl Městským úřadem Spálené Poříčí dosud prováděn. Naopak zrušení údaje o místu trvalého pobytu na žádost oprávněných osob je prováděno Městským úřadem Spáleném Poříčí stále častěji. V současné době je na ohlašovně trvale hlášeno 81 osob. Oprávněné osoby mohou podat žádost o zrušení místa trvalého pobytu občana za splnění dvou podmínek:

- a) zaniklo jeho užívací právo k objektu a
- b) zároveň tento objekt nebo jeho část neužívá.

Správní orgán po podání žádosti postupuje dle správního řádu. Účastníky řízení jsou žadatel a ten, komu má být údaj o místu trvalého pobytu zrušen. Správní orgán informuje účastníky o zahájení řízení, poté má možnost například předvolat účastníky k ústnímu jednání či provádět dokazování. Po shromáždění podkladů před vydáním rozhodnutí jsou účastníci vyzváni k možnosti vyjádřit se k těmto informacím. Pokud jsou splněny obě zákonné podmínky pro zrušení trvalého pobytu, žádosti se vyhovuje a je rozhodnuto o

zrušení údaje trvalého pobytu. Nejčastěji uváděnými důvody v žádosti o zrušení místa trvalého pobytu dané osoby jsou obavy z exekucí na tuto ohlašovanou osobu. To souvisí s případy, kdy rodiče chtějí pár dní po hádce se svými již zletilými dětmi, zrušit jejich trvalý pobyt. V těchto případech se ohlašovna ve Spáleném Poříčí snaží nejprve domluvit na jiném řešení, např. aby se daná osoba přihlásila v místě, kde skutečně pobývá. Žadatelé jsou také informováni o tom, že trvalým pobytem nevzniká žádné užívací ani vlastnické právo k nemovitosti. Údaj o trvalém pobytu má pouze evidenční charakter. Zrušení údaje o trvalém pobytu osoby z důvodu obav z jejich exekucí nic neřeší, vzhledem k tomu, že exekutor navštěvuje i předchozí adresy, na kterých dotyčná osoba pobývala. Exekutor by sice neměl zabavovat věci, které nejsou ve vlastnictví dlužníka, ale v některých případech toto nerozlišuje a spoléhá na neznalost práva dotčených osob. Množí se i případy, kdy se sám občan chce z různých důvodů přihlásit na úřední adresu (adresa ohlašovny, městského úřadu). Důvodem je nesouhlas vlastníka s přihlášením se k trvalému pobytu v dané nemovitosti či snaha o vyhnutí se exekucím. Toto však možné není. Pokud se sám nepřehlásí do jiného domu či bytu, bude jeho trvalé bydliště evidováno stále na jeho původní adrese do té doby, dokud údaj nezruší oprávněná osoba (vlastník či nájemce).

Tabulka 3 - Počet občanů se zrušeným místem trvalého pobytu ve správním řízení

	období		
	rok 2013	rok 2014	rok 2015
Počet občanů se zrušeným místem trvalého pobytu	6	12	14

Zdroj: vlastní zpracování, údaje poskytnuté Městským úřadem ve Spáleném Poříčí

S ukončením místa trvalého pobytu na území České republiky se na Městském úřadě Spálené Poříčí setkali za posledních 10 let pouze 1 krát. Je známo, že ukončení místa trvalého pobytu na území České republiky je účelně využíváno, a to jak z důvodu snahy o vyhnutí se exekucím, tak i vyhnutí se platbám poplatků spojených s trvalým pobytem např. poplatek za svoz popelnic atd. Občan ohlašovně v místě trvalého pobytu sdělí, že se rozhodl ukončit trvalý pobyt v České republice za účelem získání zaměstnání a dlouhodobé působnosti v zahraničí. Ohlašovna pobyt ukončí zápisem v informačním systému evidence

obyvatel. Po pár dnech či dokonce minutách se občan vrátí zpět na ohlašovnu s tím, že mu práce ani bydlení v zahraničí nevyšly a on nyní požaduje opětovné přihlášení v České republice, ale na místo předchozího bydliště i místo, kde v současné době pobývá, se údajně přihlásit nemůže. Zákon uvádí, že pokud se občan po návratu do České republiky nemůže nikam přihlásit, je místem jeho trvalého pobytu sídlo ohlašovny, v jejímž obvodu měl poslední místo trvalého pobytu. Tímto způsobem občan snadno získá pobyt na ohlašovně a úředníci dané ohlašovny nemají zákonnou možnost neprovést úkon. K tomuto přispívá i fakt, že tento úkon není zpoplatněn. Na ohlašovně ve Spáleném Poříčí snahy o účelové ukončení pobytu v České republice zatím nepozorují.

Zápis doručovací adresy

Doručovací adresa byla prozatím zapisována Městským úřadem Spálené Poříčí pouze ve dvou případech. I přesto, že mají občané právo nahlásit si jinou adresu pro doručování již od poloviny roku 2009, tato možnost není zatím běžně využívána. Po zapsání doručovací adresy se všechny úřady připojené k základním registrům dozví tento referenční údaj dle zákona o základních registrech. Při záznamu doručovací adresy je správní orgán povinen využívat právě tohoto kontaktu k doručování a při nepřevzetí zásilky, je uplatněna fikce doručení ve smyslu § 24 zákona č. 500/2000 Sb., správní řád. To znamená, že nepřevzatá písemnost nabude právní moci a stane se tak vykonatelnou. Neznamená to, jak si mylně většina lidí myslí, že po nich nikdo nic chtít nemůže, když o tom nebyli písemně vyrozuměni. Řízení pokračuje dál.

Rodné číslo, jeho přidělení, změna, ověřování, osvědčování a potvrzení změny

Rodné číslo bylo přiděleno Městským úřadem Spálené Poříčí pouze jednou a to ve výše popsaném případě narození dítěte. Matrika po nahlášení narození dítěte v jejím obvodu, zažádá o přidělení rodného čísla a poté do informačního systému evidence obyvatel zapisuje všechny údaje povinné k zápisu narození již pod určitým rodným číslem.

Případ zprostředkování změny, ověřování, osvědčování a potvrzení změny rodného čísla na Městském úřadě ve Spáleném Poříčí ještě nenastal.

4.2.2 Evidence obyvatel Městského úřadu Spálené Poříčí

Další činností dle zákona o evidenci obyvatel je samotná evidence občanů dané obce. Městský úřad ve Spáleném Poříčí eviduje své občany prostřednictvím listinné kartotéky a vlastního agendového informačního systému vedeného programem Helios Fenix od firmy Asseco Solution. Listinná kartotéka je vedena tímto městským úřadem od 50. let 20. století na základě zákona č. 52/1949 Sb., o hlášení obyvatelstva a o povolování pobytu cizinců. Z těchto původních přihlašovacích lístků je možné zjistit mnoho informací o přihlašované osobě. Mimo jména, příjmení, rodného příjmení, data narození a adresy trvalého pobytu, zde byly uváděny také tyto údaje:

- adresa přechozího bydliště a případně adresa bydliště, kam se dotyčný odstěhoval
- jméno a příjmení matky přihlašované osoby
- jméno a příjmení otce přihlašované osoby
- jména, příjmení a data narození dětí přihlašované osoby
- údaj o tom, zda je přihlašovaný „voják či ne-voják“
- údaj o povolání
- číslo a druh dokladu totožnosti

Přihlašovací lístky zůstali až do roku 2000 téměř ve stejné podobě. S účinností zákona č.133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, byly na přihlašovacích lístcích údaje o přihlašovaném velmi omezeny. Přihlašovaný vyplňuje jméno, příjmení, rodné číslo, adresu nového a původního bydliště, jméno, příjmení a rodné číslo dětí přihlašované osoby, podpis, dále se zde uvádí, jaké listiny opravňující k přihlášení do daného objektu byly při přihlašování předloženy; jméno a příjmení, rodné číslo, číslo dokladu a podpis případného vlastníka objektu prokazují jeho souhlas s přihlášením a údaj o tom, kdy se dotyčný odstěhoval a kam, případně datum a místo úmrtí. Od roku 2015 po novele zákona č.133/2000 Sb., o evidenci obyvatel jsou do přihlašovacích lístků uváděny již pouze tyto údaje:

- jméno, příjmení a rodné číslo
- předchozí a nové místo trvalého pobytu
- podpis
- údaj o tom, jaké předložil doklady prokazující oprávněnost; příp. jméno, příjmení, rodné číslo vlastníka nemovitosti potvrzující souhlas s přihlášením
- datum odhlášení
- údaj o uhrazení správního poplatku (číslo příjmového dokladu)

Již se zde tedy neuvádí údaje o případných dětech přihlašované osoby ani údaj o tom, kam se dotyčná osoba odstěhovala. Oproti původnímu přihlašovacímu lístku jsou současné údaje velmi strohé.

Při přihlašování se k trvalému pobytu ve Spáleném Poříčí, se přihlašovaná osoba dostaví na ohlašovnu zdejšího městského úřadu, předloží doklad totožnosti a doklad opravňující k přihlášení se do určité nemovitosti. Na základě vyplněného přihlašovacího lístku, zapíše ohlašovna tyto údaje ihned do informačního systému evidence obyvatel a poté i do vlastního programu evidence obyvatel. Přihlašovací lístek je uschován v listinné kartotéce evidence obyvatel. V případě změny místa trvalého pobytu v rámci města Spálené Poříčí, vyplní občan nový přihlašovací lístek, ohlašovna poté postupuje stejně jako u předchozí situace s tím rozdílem, že přihlašovací lístek připojí v listinné kartotéce k původnímu přihlašovacímu lístku. Při dohledání karty občana je tak vidět posloupnost adres trvalého pobytu. Odhlášení z trvalého pobytu a úmrtí se ohlašovna dozví na základě vyžádaných změnových sestav. V tomto případě, ukončí pobyt odhlášené osoby nejprve ve vlastním programu evidence obyvatele, poté vyhledá kartu dané osoby a zapíše zde údaj o úmrtí či odhlášení (změně místa trvalého pobytu). Následně lístek přesune do odložené evidence. Po uplynutí skartační lhůty by měla ohlašovna lístky zničit. I přesto, že skartační doba těchto přihlašovacích lístků je 50 let, zůstávají tyto lístky v odložené evidenci na většině městských úřadů i nadále.

Městský úřad Spálené Poříčí se v poslední době stále častěji zabývá dohledáváním údajů z odložených přihlašovacích lístků na základě součinnosti s ministerstvem vnitra i jinými orgány. Orgány požadují údaje o poslední adrese, místu úmrtí či případných dědicích např. pro řízení o státním občanství, řízení o dědictví či řízení o zjištění vlastníka opuštěných nemovitostí. Tyto karty jsou tedy cenným zdrojem informací, bez kterých by mnohdy orgány nedošly k žádnému zjištění. Vzhledem ke strohým údajům na současných přihlašovacích lístkách, jsou na místě obavy z toho, kde budou v budoucnu tyto informace zjišťovány například v případech komplikovaných řízení.

4.3 Aktualizace evidence obyvatel

Městský úřad Spálené Poříčí zatím nemá propojeny vlastní programy (vlastní agendové informační systémy, např. registr obyvatel) s informačním systémem základních

registru i přesto, že využívaný program Hélios Fenix propojení umožňuje a v jiných městech tímto způsobem již delší dobu fungují. Důvody, proč propojení nebylo zatím dokončeno, nejsou zcela jasné, pravděpodobně vše závisí na pokynu od vedení města a na IT technikovi. Tímto základním přístupem zatím ohlašovna nemůže využívat údaje a nemá tak ani možnosti přístupu k hromadným výstupům a k aktualizaci údajů přímo ze základních registrů. Aby ohlašovna udržela údaje ve své evidenci stále aktuální a správné, stahuje změnové sestavy z Registru obyvatel a agendového informačního systému evidence obyvatel prostřednictvím formuláře na Portálu veřejné správy. Zde mohou žádat o změny (narození, přihlášení k trvalému pobytu, odhlášení z trvalého pobytu a zemřelé) v evidenci obyvatel za libovolné období, maximálně však 2 roky zpětně (netýká se narození). Formulář také nově umožňuje zaslání seznamu všech trvale žijících obyvatel či cizinců v dané obci.

Velkou nevýhodou je neustálé složité přihlašování se zpět k formuláři, změny není možné kombinovat, každá požadovaná sestava změn musí být odeslána na samostatném formuláři, poté je osoba automaticky odhlášena a proces přihlášení a vyplňování formuláře musí absolvovat znovu. K formuláři se přihlašuje prostřednictvím přihlašovacích údajů k datové schránce, což způsobuje další komplikace ve větších městech. Vedení obce nechce poskytnout přístupové údaje k datové schránce další osobě z bezpečnostních důvodů, a proto o změnové sestavy žádá oprávněná osoba k datové schránce či IT technik města. S tímto není na Městském úřadě Spálené Poříčí problém vzhledem k tomu, že osoba vykonávající agendu evidence obyvatel vykonává též agendu podatelny a spisové služby a má tedy přístupové údaje k datové schránce. Nevýhodu také způsobovala nutnost podat žádost o změny 15 dnů před požadovaným dnem zpracování. Toto bylo napraveno a doba nyní byla zkrácena na 4 dny.

Městský úřad Spálené Poříčí se potýká ještě s dvěma daleko zásadnějšími problémy změnových sestav. Prvním problémem je, že změnové sestavy ne vždy obsahují všechny změny údajů, které se uskutečnily v daném období. Z důvodu aktuálnosti evidence obyvatel žádá ohlašovna o změny za předchozí měsíc. Editoři mají povinnost změny zapisovat co nejdříve, nejdéle však do 3 dnů. Správa základních registrů proto doporučuje k danému období připočítat 3 dny a tím zamezit chybějícím údajům v sestavách. Toto však problém neřeší. Správa základních registrů nesprávně uvádí, že editoři zapisují veškeré údaje maximálně do 3 dnů. Toto platí pouze pro případy přihlášení k trvalému pobytu a

odhlášení/změny trvalého pobytu. Matriční úřady však zapisují matriční událost do informačního systému evidence obyvatel až po vyhotovení matričního dokladu, na což mají 30 dnů. Jsou-li požadovány změny například za měsíce leden, mělo by být k datu 31. ledna připočteno 30 dnů, tedy na počátku března požadovat změny za leden. Ani toto však tuto situaci neřeší. Matriční události hlavně u úmrtí jsou ve složitějších případech zapisovány dokonce i po půl roce a tato změna se již v sestavách neprojeví. Údaje v evidenci obyvatel jsou tak aktualizovány s velkým zpožděním. Městské úřady se snaží tuto situaci řešit tím, že si změnové sestavy opětovně žádají znovu zpětně za tři měsíce, půl roku či rok a doplní tak uniklé údaje změn. Nevhodná situace nastává například u gratulací občanům obce, kdy se úředník dostaví i několik měsíců po úmrtí dané osoby ke gratulaci či zašle přání k narozeninám a může tak opětovně způsobit bolest spojenou se ztrátou blízké osoby.

Druhým zásadním problémem je to, že změnové sestavy nepromítají změny jména a příjmení. Změně jména a příjmení ve správním řízení, změna příjmení z důvodu určení otcovství či změna příjmení z důvodu sňatku se ve změnových sestavách vůbec nepromítne. Tyto změny lze zjistit pouze složitější možností zažádání o seznam všech obyvatel a srovnání s vlastním registrem obyvatel. Tento způsob je časově velmi náročný a nelze ho provádět každý měsíc.

5 Poznatky a jejich vyhodnocení

5.1 Zásadní poznatky a návrhy jejich změn

V této části budou shrnuty zjištěné poznatky z činností, které byly popsány v předchozí kapitole. Je zřejmé, že problémy a úskalí s jednotlivými úkony stanovené v zákoně o evidenci obyvatel, přichází až v rámci praktického provádění daných činností. Připomínky ke změnám jsou navrhovány především od osob, které výkon evidence obyvatel každodenně vykonávají.

Nejzásadnější problémy, které ovlivňují celkový stav evidence obyvatel, jsou viděny především ve změnových sestavách potřebných k aktualizaci údajů evidence obyvatel. **Změnové sestavy ne vždy obsahují všechny změny údajů, které se uskutečnily v daném období.** Editoři by měli zapisovat změny údajů do informačního systému evidence obyvatel nejdéle do 3 dnů. Kdyby toto bezchybně fungovalo, údaje by byly

požadovány s tímto 3 denním zpožděním a problém by nenastal. Bohužel to tak jednoduché není. Ne vždy jsou údaje do 3 dnů zapsány. Tato lhůta je splněna vždy při přihlášení k trvalému pobytu a automatickém odhlášení, kdy většina ohlašovatelů zapisuje přihlášení k trvalému pobytu ihned za účasti přihlašovatelů. V případě zápisu matriční události narození a úmrtí je to již složitější. Matriční úřady mají základní dobu 30 dnů na vystavení matričního dokladu, tedy až poté, když mají všechny podklady k zápisu matriční události k dispozici, spolu s vystavením rodného či úmrtního listu zapisují změnu i do informačního systému evidence obyvatel. Základní doba 30 dnů pro vystavení matričního dokladu je především u události úmrtí často překračována i o několik měsíců a to především v případě nejasného data či místa úmrtí, kdy je o přesné určení žádán soud. Tyto komplikace způsobují, že se údaje ve změnových sestavách nepromítnou. Důvodem je způsob třídění a tvoření změnových sestav, údaje jsou totiž zasílány v sestavách dle data události. Například v případě úmrtí občana v měsíci lednu, jsou změnové sestavy za leden ohlašovnou požadovány v polovině února. Úmrtí občana je však zapsáno do informačního systému evidence obyvatel až v březnu, po dokončeném řízení a vystavení úmrtního listu (samozřejmě s lednovým datem). Ohlašovna úmrtí občana ve změnové sestavě nevidí ani v lednu, únoru a ani v březnu. Vzhledem k tomu, že žádá změny vždy za aktuální měsíc. Změna se promítne jedině v případě, že si ohlašovna po těchto změnových sestavách zažádá ještě o jednu kontrolní (například v dubnu za období leden – březen, nebo až na konci roku zažádá o změny za celý rok). Ani toto řešení však není stoprocentní. **Jedním z nejvhodnějších řešení této složité situace je tvoření změnových sestav ne dle data události, ale dle data zapsání změny údajů.** Tímto by se minimalizovaly nesrovnalosti ve změnových sestavách.

Dalším zásadním problémem je, že **změnové sestavy neposkytují přehled občanů obce, u nichž došlo ke změně jména a příjmení.** Obce tak nemají žádnou možnost tyto údaje zjistit a udržovat data v aktuálním stavu. **Řešením je k nabídce v žádosti o změnové sestavy přidat** mimo změny narozených, přihlášených k trvalému pobytu, odhlášených a zemřelých, **také možnost sestavy změn jména a příjmení.**

Dalšími komplikacemi u požadování změnových sestav jsou nutnost **opětovného přihlašování** pro zaslání jednotlivých žádostí a **typ přístupových údajů.** Opětovné přihlašování je časově velmi náročné. Možnost zažádat v žádosti o všechny změnové sestavy najednou, by tyto komplikace vyřešila. Přístupové údaje by mohly být vydávány

každé oprávněné osobě zvlášť. Oprávněná osoba by vždy udávala důvod nahlédnutí a tímto by byla zabezpečena i ochrana osobních údajů.

Dalším z poznatků při analýze činností agendy evidence obyvatel bylo to, že by měly být **stanoveny správní poplatky** za zrušení trvalého pobytu na žádost a za ukončení pobytu na území České republiky. Tyto úkony jsou často zneužívány pro vyhnutí se místním poplatkům či z jiných důvodů. Navíc zrušení trvalého pobytu na žádost ve správním řízení je pro samotnou organizaci finančně velmi nákladné.

V případě žádosti o změnu místa trvalého pobytu s neplatným občanským průkazem, je postup byrokratický a nesmyslný a měl by být zcela jistě změněn. Bez platného občanského průkazu nelze učinit změnu místa bydliště a občan si musí zažádat o vystavení dokladu dvakrát. Nejprve na původní adresu, kde se v současné době již nenachází. A poté na novou adresu, kde již skutečně pobývá. Toto by bylo možné vyřešit změnou zákona, kde by byla stanovena možnost přihlášení se k trvalému pobytu na jiný doklad totožnosti.

Další poznatek se týká zprostředkování kontaktu. Jeden z nejvyšších správních poplatků souvisejících s evidencí obyvatel ve výši 500,- Kč je hrazen při žádosti o **zprostředkování kontaktu**. Žadatel není informován o úspěšnosti kontaktování hledané osoby, ani o tom, zda hledaná osoba žije nebo již zemřela. Při zaplacení takto vysokého správního poplatku by měl žadatel získat alespoň tyto základní informace.

5.2 Novela zákona o evidenci obyvatel účinná od 01.01.2016

Z důvodu množících se poznatků z praxe se již delší dobu uvažuje o úplné změně zákona o evidenci obyvatel. V roce 2015 k tomuto stále nedošlo. Vznikla tak potřeba novely toho zákona o evidenci obyvatel. Novela zákona o evidenci obyvatel přinesla od 01.01.2016 například tyto změny:

- byl stanoven správní poplatek ve výši 100,- Kč za podání žádosti o zrušení místa trvalého pobytu
- byl stanoven správní poplatek ve výši 100,- Kč za ukončení trvalého pobytu na území České republiky
- lze změnit místo trvalého pobytu i v případě neplatného občanského průkazu

- při zprostředkování kontaktu je kontaktující osoba vyrozuměna o úspěšném hledání a předání kontaktních údajů. V případě, že šetřením bude zjištěno, že daná hledaná osoba zemřela, bude o tom kontaktující osoba vyrozuměna.

Tyto změny jsou jistě přínosem a usnadní práci odpovědným úředníkům. Bylo by však vhodné, kdyby Ministerstvo vnitra zareagovalo i na další připomínky a problémy, se kterými se dané orgány skutečně potýkají.

6 Závěr

Podstatou této bakalářské práce je charakteristika evidence obyvatel a aplikování teoretické části na vybranou obec s pověřeným obecním úřadem. V práci byla popsána úskalí, která musí úředníci v jednotlivých situacích řešit a v této souvislosti byla navržena možná opatření.

Některá navržená opatření byla zanesena v novele zákona o evidenci obyvatel s účinností od 01.01.2016. Bylo by přínosem, kdyby se i ostatní připomínky k některým problematickým ustanovením objevily v novém zákoně o evidenci obyvatel, jehož účinnost je plánovaná od roku 2018.

Na základě vypracování této bakalářské práce a především praktické znalosti agendy evidence obyvatel si dovoluji konstatovat, že problematiku evidence obyvatel nelze shrnout na několik stránek. Toto téma je velmi obsáhlé a neustále se vyvíjející. Přesto si myslím, že by tato práce mohla být přínosem pro osoby vykonávající evidenci obyvatel, ale i pro ostatní občany k získání přehledu o možnostech poskytovaných úkonů evidence obyvatel.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

ČERNOHORSKÝ, Jiří. *Příručka člena zastupitelstva obce*, Praha: Tiskárna ministerstva vnitra p.o., 2002. 180 s.

GRONWALDTOVÁ WAGNEROVÁ, Petra, MORÁVKOVÁ, Jitka, *Meritum Téma: Statusové věci občanů*, Praha: ASPI Wolters Kluwer, 2009. 564 s. ISBN: 978-80-7357-447-5

JURNÍKOVÁ, Jana, et al. *Správní právo – zvláštní část*, 6. doplněné vydání. Brno: MU 2009. 397 s. ISBN 978-80-210-4847-8

SLÁDEČEK, Vladimír, POUPEROVÁ, Olga a kolektiv. *Správní právo – zvláštní část (vybrané kapitoly)*, Praha: Leges, 2011, 416 s. ISBN 978-80-87212-80-6

TOMANOVÁ, Jaroslava, SCHELLE, Karel. a kolektiv. *Právní nauka pro školy i praxi*, Praha: Eurolex, 2004. 447 s. ISBN 80-86432-78-5.

Právní předpisy

Zákon č. 52/1949 Sb., o hlášení obyvatelstva, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech a o změně některých zákonů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

Zákon č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

Zákona č.365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých zákonů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

Zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 10.11.2015]

Internetové zdroje

Agendové systémy, Správa základních registrů [online] 2015. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-obyvatel/agendove-systemy> [cit. 05.01.2016]

Hlášení trvalého pobytu, Ministerstvo vnitra [online] 2015. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/101/109/3929.html> [cit.30.11.2015]

Místo trvalého pobytu?, EPRAVO.CZ-Sbírka zákonů, judikatura, právo [online] 2002. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/misto-trvaleho-pobytu-17262.html>. [cit. 28.10.2015]

Obcím se zjednoduší získávání údajů z registru obyvatel a z agendového informačního systému evidence obyvatel, Ministerstvo vnitra České republiky. [online] 2015. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcim-se-zjednodusi-ziskavani-udaju-z-registru-obyvatel-a-z-agendoveho-informacniho-systemu-evidence-obyvatel.aspx> [cit. 05.01.2016]

Osvědčení rodného čísla, Ministerstvo vnitra České republiky. [online] Dostupné z: <http://portal.gov.cz/portal/obcan/situace/152/165/4305.html#obsah> [cit. 20.12.2015]

Ověřování rodného čísla, Ministerstvo vnitra České republiky [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/overovani-rodneho-cisla-331794.aspx> [cit. 20.12.2015]

Pravomoci obecního úřadu, Moderní obec [on-line].2012. Dostupné z: <http://moderniobec.cz/pravomoci-obecniho-uradu-2/> [cit. 20.12.2015]

Registr obyvatel, Správa základních registrů [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-obyvatel> [cit. 10.01.2016]

Registr územní identifikace adres a nemovitostí, Ministerstvo vnitra. [online]. Dostupné z: http://www.cuzk.cz/Uvod/Produkty-a-sluzby/RUIAN/7-Publicita-projektu/RUIAN/letak_publicita.aspx [cit. 05.01.2016]

Registr práv a povinností, Správa základních registrů. [online] 2015. Dostupné z: <http://www.szrcr.cz/registr-prav-a-povinnosti> [cit. 05.01.2016]

Základní registry, Ministerstvo vnitra České republiky [online] 2015 Dostupné z: (<http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-registry-zakladni-registry.aspx>) [cit. 28.12.2015]

8 Přílohy

Příloha č. 1 - Vzor přihlašovacího lístku k trvalému pobytu

PŘIHLAŠOVACÍ LÍSTEK K TRVALÉMU POBYTU	
Vypíšte čitelně hůlkovým písmem bíle vyznačené rubriky, *) nehodící se škrtněte.	
Příjmení:	Jméno (jména):
<input type="text"/>	<input type="text"/>
	Rodné číslo: <input type="text"/>
Nová adresa místa trvalého pobytu:	Předchozí adresa místa trvalého pobytu:
Okres: <input type="text"/>	Okres: <input type="text"/>
Obec: <input type="text"/>	Obec: <input type="text"/>
Část obce: <input type="text"/> č. p. (ev.)*)	Část obce: <input type="text"/> č. p. (ev.)*)
Ulice: <input type="text"/> č. or.	Ulice: <input type="text"/> č. or.
Podpis přihlašovatele:	
<input type="text"/>	
Záznam ohlašovny:	Číslo vydaného potvrzení o změně místa trvalého pobytu:
Datum:	
Podpis a razítko:	.....

Úřední záznam	Potvrzení o uhrazení správního poplatku
Odhlášen dne:	<input type="text"/>
Jiné záznamy:	
Doklad předložený při hlášení trvalého pobytu:	
.....	
.....	
Potvrzení oprávněné osoby:	
Rodné číslo: <input type="text"/>	
Příjmení: <input type="text"/>	Jméno (jména): <input type="text"/>
Číslo občanského průkazu, cestovního dokladu nebo průkazu o povolení k pobytu pro cizince: <input type="text"/>	Podpis: <input type="text"/>
Údaje o vlastníkovi (v případě, že vlastník je oprávněnou osobou, nevyplňovat):	
Příjmení: <input type="text"/>	Jméno (jména): <input type="text"/>
Adresa místa trvalého pobytu: <input type="text"/>	
<input type="text"/>	
Obchodní firma (název) a sídlo právnické osoby: <input type="text"/>	
<input type="text"/>	

Příloha č. 2 - Vzor potvrzení o změně místa trvalého pobytu

Potvrzení o změně místa trvalého pobytu	
Vypíšte čitelně hůlkovým písmem.	
Číslo:	* 000000 AA
Příjmení:	<input type="text"/>
Jméno (jména):	<input type="text"/>
Rodné číslo:	<input type="text"/>
Předchozí adresa místa trvalého pobytu:	<input type="text"/>
Nová adresa místa trvalého pobytu:	<input type="text"/>
Datum změny:	<input type="text"/>
Datum vydání:	<input type="text"/>
Vydal:	<input type="text"/>
Podpis vydávajícího, razítko:	<input type="text"/>

Příloha č. 3 - Vzor dokladu o rodném čísle

DOKLAD O RODNÉM ČÍSLE	
Příjmení:	<input type="text"/>
Jméno (jména):	<input type="text"/>
Rodné příjmení:	<input type="text"/>
Pohlaví:	<input type="text"/>
Datum narození:	<input type="text"/>
Místo narození:	<input type="text"/>
Státní občanství:	<input type="text"/>
Přidělené rodné číslo:	<input type="text"/>
Vydal:	<input type="text"/>
Číslo jednací:	<input type="text"/>
Datum vydání:	<input type="text"/>
razítko a podpis	

Příloha č. 4 - Vzor žádosti o poskytnutí údajů z agendového informačního systému evidence obyvatel

ŽÁDOST O POSKYTNUTÍ ÚDAJŮ
Z AGENDOVÉHO INFORMAČNÍHO SYSTÉMU EVIDENCE OBYVATEL
(na základě § 8 odst. 3 zák. č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, ve znění pozdějších předpisů)
V ŽÁDOSTI VYPLŇTE BÍLE VYZNAČENÉ RUBRIKY:

Příjmení žadatele:

Jméno (jména):

Rodné příjmení:

Rodné číslo, není-li přiděleno, tak datum narození (datum narození do 1. části ve tvaru RRMMDD): /

Číslo elektronicky čitelného dokladu:

Adresa místa pobytu:

Žádám o výdej **všech údajů**, vedených v informačním systému k mé osobě.

Žádám o výdej **všech historických údajů**, vedených v informačním systému k mé osobě.

NEBO

Žádám o následující údaj (údaje):

jméno (jména), příjmení, rodné příjmení

datum narození

pohlaví

místo a okres (stát) narození

rodné číslo

státní občanství, popř. více státních občanství

adresa místa trvalého pobytu a jeho počátek

předchozí adresy místa trvalého pobytu od data (datum uveďte ve tvaru RRMMDD):

datum ukončení trvalého pobytu, popř. datum zrušení údaje o místu trvalého pobytu

adresa, na kterou mají být doručovány písemnosti (počátek, změna, ukončení)

omezení svéprávnosti (datum nabytí právní moci o omezení svéprávnosti, popř. o zrušení omezení); jméno (jména), příjmení a rodné číslo, popř. datum a místo narození opatrovníka, je-li opatrovníkem právnická osoba, poskytuje se název a adresa sídla opatrovníka

smlouva o nápomoci (označení soudu, datum nabytí právní moci o schválení smlouvy, popř. datum odvolání podpůrce)

zastoupení členem domácnosti (označení soudu, datum nabytí právní moci o zastoupení, popř. datum zániku)

zákaz pobytu (místo, doba trvání)

jméno (jména), příjmení a rodné číslo, popř. datum narození otce, matky, popř. jiného zákonného zástupce

rodinný stav, datum, místo a okres (stát) uzavření manželství (ukončení manželství)

datum, místo a okres (stát) vzniku partnerství (ukončení partnerství)

jméno (jména), příjmení a rodné číslo, popř. datum narození manžela(ky) nebo partnera(ky)

jméno (jména), příjmení a rodné číslo, popř. datum narození dítěte

osvojení (údaj se poskytuje obyvateli staršímu 18 let)

záznam o poskytnutí údajů

nevěstnost (den, kdy nastaly účinky prohlášení nevěstnosti, datum nabytí právní moci)

nevěstnost (den, kdy nastaly účinky prohlášení nevěstnosti, datum nabytí právní moci) osoby blízké

datum, místo a okres (stát) úmrtí, popř. prohlášení za mrtvého (den smrti nebo den, který nepřežil, datum nabytí právní moci) osoby blízké

Pro jednoznačnou identifikaci osoby blízké uvádím:

Vztah osoby blízké k žadateli: otec   matka   prarodič   sourozenec   dítě   vnuk   manžel   partner

Příjmení osoby blízké:

Jméno (jména):

Rodné příjmení:

Rodné číslo, není-li přiděleno, tak datum narození (datum narození do 1. části ve tvaru RRMMDD): /

Adresa místa posledního známého pobytu:

Podává-li žádost zákonný zástupce, opatrovník, podpůrce nebo člen domácnosti, nebo zmocněnec, uveďte:

Příjmení:

Jméno (jména):

Rodné příjmení:

Rodné číslo, není-li přiděleno, tak datum narození (datum narození do 1. části ve tvaru RRMMDD): /

Číslo elektronicky čitelného dokladu:

V dne

Podpis žadatele¹⁾

Potvrzení o uhrazení správního poplatku

¹⁾ Pokud je žádost podána elektronicky, podpis žadatele musí být nahrazen uznávaným elektronickým podpisem. Tento podpis se nevyžaduje, je-li elektronická forma žádosti podána datovou schránkou.